

Nematerialaus kultūros paveldo išsaugojimo konvencijos įgyvendinimo veiklos direktyvos

Priimta valstybių, Konvencijos šalių, Generalinės Asamblėjos antrojoje eilinėje sesijoje (2008 m. birželio 16–19 d., Paryžius, UNESCO būstinė), iš dalies pakeista jos trečiojoje sesijoje (2010 m. birželio 22–24 d., Paryžius, UNESCO būstinė), ketvirtojoje sesijoje (2012 m. birželio 4–8 d., Paryžius, UNESCO būstinė), penktojoje sesijoje (2014 m. birželio 2–4 d., Paryžius, UNESCO būstinė), šeštojoje sesijoje (2016 m. gegužės 30–birželio 1 d., Paryžius, UNESCO būstinė), septintojoje sesijoje (2018 m. birželio 4–6 d., Paryžius, UNESCO būstinė), aštuntojoje sesijoje (2020 m. rugsėjo 8–10 d., Paryžius, UNESCO būstinė) ir devintojoje sesijoje (2022 m. liepos 5–7 d., Paryžius, UNESCO būstinė).

Turinys

	Punktai
I skyrius Nematerialaus kultūros paveldo išsaugojimas tarptautiniu lygmeniu, bendradarbiavimas ir tarptautinė parama	1–65
I.1 Įrašymo į Nematerialaus kultūros paveldo, kurį reikia neatidėliojant saugoti, sąrašą kriterijai	1
I.2 Įrašymo į Reprezentatyvųjų žmonijos nematerialaus kultūros paveldo sąrašą kriterijai	2
I.3 Geriausiai Konvencijos principus ir tikslus atspindinčių programų, projektų ir veiklos atrankos kriterijai	3–7
I.4 Tarptautinės paramos prašymų atitikties ir atrankos kriterijai	8–12
I.5 Daugiašalės paraiškos	13–15
I.6 Įrašymas (šalių teikėjų sąrašo) išplėtimo arba susiaurinimo pagrindu	16–19
I.7 Paraiškų teikimas	20–25
I.8 Paraiškų vertinimas	26–31
I.9 Nepaprastos skubos tvarka nagrinėjamos nominacinės paraiškos Nematerialaus kultūros paveldo, kurį reikia neatidėliojant saugoti, sąrašui	32
I.10 Paraiškų nagrinėjimas Komitete	33–37
I.11 Vertybės perkėlimas iš vieno sąrašo į kitą arba pašalinimas iš sąrašo	38–40
I.12 Įrašytos į sąrašą vertybės pavadinimo keitimas	41
I.13 Geriausiai Konvencijos principus ir tikslus atspindinčios programos, projektai ir veikla	42–46
I.14 Tarptautinė parama	47–53
I.15 Tvarkaraštis – procedūrų apžvalga	54–56

I.16	Vertybių, paskelbtų <i>Žmonijos žodinio ir nematerialaus paveldo šedevrais</i> , įrašymas į Reprezentatyvųjį žmonijos nematerialaus kultūros paveldo sąrašą	57–65
II skyrius	Nematerialaus kultūros paveldo fondas	66–78
II.1	Fondo lėšų naudojimo gairės	66–67
II.2	Nematerialaus kultūros paveldo fondo išteklių didinimo priemonės	68–78
II.2.1	Dovanotojai	68–71
II.2.2	Sąlygos	72–75
II.2.3	Nauda dovanotojams	76–78
III skyrius	Dalyvavimas įgyvendinant Konvenciją	79–99
III.1	Bendruomenių, grupių ir kai kuriais atvejais asmenų, taip pat ekspertų, kompetencijos centrų ir mokslinių tyrimų institutų dalyvavimas	79–89
III.2	Nevyriausybinių organizacijų ir Konvencija	90–99
III.2.1	Nevyriausybinių organizacijų dalyvavimas nacionaliniu lygmeniu	90
III.2.2	Akredituotų nevyriausybinių organizacijų dalyvavimas	91–99
IV skyrius	Sąmoningumo apie nematerialų kultūros paveldą didinimas ir Konvencijos emblemos naudojimas siekiant išsaugoti nematerialų kultūros paveldą	100–150
IV.1	Sąmoningumo apie nematerialų kultūros paveldą didinimas	100–123
IV.1.1	Bendrosios nuostatos	100–102
IV.1.2	Vietos ir nacionalinis lygmenys	103–117
IV.1.3	Tarptautinis lygmuo	118–123
IV.2	Nematerialaus kultūros paveldo išsaugojimo konvencijos emblemos naudojimas	124–150
IV.2.1	Apibrėžtis	124–125
IV.2.2	UNESCO ir Konvencijos emblemos naudojimo taisyklės	126–128
IV.2.3	Emblemos naudojimo teisės	129
IV.2.4	Leidimo išdavimas	130–136
IV.2.5	Emblemos naudojimo patronažo atveju kriterijai ir sąlygos	137–139
IV.2.6	Emblemos naudojimas komerciniais tikslais ir sutartimi įformintų susitarimų atveju	140–143
IV.2.7	Grafinis emblemos standartas	144
IV.2.8	Apsauga	145–150

V skyrius	Ataskaitos Komitetui	151–168
V.1	Valstybių, Konvencijos šalių, teikiamos Konvencijos įgyvendinimo ataskaitos	151–159
V.2	Valstybių, Konvencijos šalių, ataskaitos apie vertybes, įrašytas į Nematerialaus kultūros paveldo, kurį reikia neatidėliojant saugoti, sąrašą	160–164
V.3	Ataskaitų priėmimas ir svarstymas	165–166
V.4	Valstybių, nesančių Konvencijos šalimis, ataskaitos apie vertybes, įrašytas į Reprezentatyvųjų žmonijos nematerialaus kultūros paveldo sąrašą	167–168
VI skyrius	Nematerialaus kultūros paveldo išsaugojimas ir darnus vystymasis nacionaliniu lygmeniu	170–197
VI.1	Įtraukus socialinis vystymasis	177–182
VI.1.1	Maisto sauga	178
VI.1.2	Sveikatos priežiūra	179
VI.1.3	Kokybiškas švietimas	180
VI.1.4	Lyčių lygybė	181
VI.1.5	Galimybė gauti švaraus bei saugaus vandens ir tvarus vandens naudojimas	182
VI.2	Įtraukus ekonomikos vystymasis	183–187
VI.2.1	Pajamos ir tvarūs pragyvenimo šaltiniai	185
VI.2.2	Našus užimtumas ir deramas darbas	186
VI.2.3	Turizmo poveikis nematerialaus kultūros paveldo išsaugojimui ir atvirkščiai	187
VI.3	Aplinkos tvarumas	188–191
VI.3.1	Su gamta ir visata susijusios žinios ir veiklos	189
VI.3.2	Poveikis aplinkai išsaugant nematerialų kultūros paveldą	190
VI.3.3	Bendruomenių atsparumas stichinėms nelaimėms ir klimato kaitai	191
VI.4	Nematerialus kultūros paveldas ir taika	192–197
VI.4.1	Socialinė sanglauda ir teisingumas	194
VI.4.2	Konfliktų prevencija ir jų sprendimas	195
VI.4.3	Taikos ir saugumo atkūrimas	196
VI.4.4	Ilgalaikės taikos siekis	197

SANTRUMPOS

Komitetas	Tarpvyriausybiniis nematerialaus kultūros paveldo išsaugojimo komitetas
Konvencija	Nematerialaus kultūros paveldo išsaugojimo konvencija
Generalinis direktorius	Jungtinių Tautų Švietimo, mokslo ir kultūros organizacijos generalinis direktorius
Fondas	Nematerialaus kultūros paveldo išsaugojimo fondas
Generalinė asamblėja	Valstybių, Konvencijos šalių, Generalinė Asamblėja
Šedevrai	Žmonijos žodinio ir nematerialaus paveldo šedevrai
Valstybė, Konvencijos šalis	Nematerialaus kultūros paveldo išsaugojimo konvencijos valstybė narė
UNESCO	Jungtinių Tautų Švietimo, mokslo ir kultūros organizacija

I SKYRIUS. NEMATERIALAUS KULTŪROS PAVELDO IŠSAUGOJIMAS TARPTAUTINIŲ LYGMENIU, BENDRADARBIAVIMAS IR TARPTAUTINĖ PARAMA

I.1 Įrašymo į Nematerialaus kultūros paveldo, kurį reikia neatidėliojant saugoti, sąrašą kriterijai

1. Nominacinėse paraiškose teikiančioji (-iosios) valstybė(s), Konvencijos šalis (-ys), turės įrodyti, kad vertybė, kurią siūloma įrašyti į Nematerialaus kultūros paveldo, kurį reikia neatidėliojant saugoti, sąrašą, atitinka visus šiuos kriterijus:
  - U.1. Vertybė yra nematerialus kultūros paveldas, kaip apibrėžta Konvencijos 2 straipsnyje.
  - U.2. a) Vertybę reikia neatidėliojant saugoti, nes jos gyvybingumui gresia pavojus, nepaisant atitinkamos bendruomenės, grupės arba kai kuriais atvejais asmenų ir valstybės (-ių), Konvencijos šalies (-ių), pastangų; (arba)
b) vertybę reikia nepaprastai skubiai saugoti, nes jai gresia rimtas pavojus, dėl kurio ji, jeigu nebus nedelsiant saugoma, gali išnykti.
  - U.3. Rengiamas išsaugojimo priemonių planas, kuris atitinkamai bendruomenei, grupei arba kai kuriais atvejais asmenims sudaro vertybės tęstinumo ir perdavimo sąlygas.
  - U.4. Vertybė buvo nominuota remiantis kuo plačiausiu atitinkamos bendruomenės, grupės arba kai kuriais atvejais asmenų dalyvavimu ir jų laisvu išankstiniu sutikimu, duotu gavus visą reikiamą informaciją.
  - U.5. Vertybė įtraukta į Nematerialaus kultūros paveldo sąvadą, esantį teikiančiosios (-ių) valstybės (-ių), Konvencijos šalies (-ių), teritorijoje (-ose), kaip apibrėžta Konvencijos 11 ir 12 straipsniuose.
  - U.6. Nepaprastos skubos atvejais dėl vertybės įrašymo buvo tariamasi su atitinkama (-omis) valstybe (-ėmis), Konvencijos šalimi (-imis), kaip apibrėžta Konvencijos 17 straipsnio 3 dalyje.

I.2. Įrašymo į Reprezentatyvųjų žmonijos nematerialaus kultūros paveldo sąrašą kriterijai

2. Nominacinėse paraiškose valstybės, Konvencijos šalys, turi įrodyti, kad vertybė, kurią siūloma įrašyti į Reprezentatyvųjų žmonijos nematerialaus kultūros paveldo sąrašą, atitinka visus šiuos kriterijus:
  - R.1. Vertybė yra nematerialus kultūros paveldas, kaip apibrėžta Konvencijos 2 straipsnyje.
  - R.2. Vertybės įrašymas prisidės užtikrinant nematerialaus kultūros paveldo žinomumą ir svarbą bei skatinant dialogą, taip atspindėdamas kultūrų įvairovę pasauliniu mastu ir rodydamas žmogaus kūrybingumą.
  - R.3. Kuriamos išsaugojimo priemonės, kurios gali apsaugoti ir propaguoti vertybę.
  - R.4. Vertybė nominuota remiantis kuo plačiausiu atitinkamos bendruomenės, grupės arba kai kuriais atvejais asmenų dalyvavimu ir jų laisvu išankstiniu sutikimu, duotu gavus visą reikiamą informaciją.

- R.5. Vertybė įtraukta į Nematerialaus kultūros paveldo vertybių sąvadą, esantį teikiančiosios (-ių) valstybės (-ių), Konvencijos šalies (-ių), teritorijoje (-ose), kaip apibrėžta Konvencijos 11 ir 12 straipsniuose.
- I.3. Geriausiai Konvencijos principus ir tikslus atspindinčių programų, projektų ir veiklos atrankos kriterijai
3. Valstybės, Konvencijos šalys, skatinamos siūlyti Komitetui atrinkti ir remti geriausiai Konvencijos principus ir tikslus atspindinčias nacionalines, subregionines arba regionines nematerialaus kultūros paveldo išsaugojimo programas, projektus ir veiklą.
  4. Kiekvienos sesijos metu Komitetas gali aiškiai paskelbti kvietimą teikti pasiūlymus, pagrįstus tarptautiniu bendradarbiavimu, kaip nurodyta Konvencijos 19 straipsnyje, ir (arba) sutelkti dėmesį į konkrečius prioritetinius išsaugojimo aspektus.
  5. Programos, projektai ir veikla gali būti jau įgyvendinti arba įgyvendinami tuo metu, kai juos siūloma Komitetui atrinkti ir remti.
  6. Atrinkdamas ir remdamas išsaugojimo programas, projektus ir veiklą Komitetas ypatingą dėmesį atkreipia į besivystančių šalių poreikius ir tolygaus geografinio atstovavimo principą, stiprinant Pietų–Pietų ir Šiaurės–Pietų–Pietų šalių bendradarbiavimą.
  7. Iš jam pasiūlytųjų Komitetas atrenka tas programas, projektus arba veiklą, kurie geriausiai atitinka visus šiuos kriterijus:
    - P.1 Programa, projektas arba veikla yra susiję su išsaugojimu, kaip apibrėžta Konvencijos 2 straipsnio 3 dalyje.
    - P.2 Programa, projektas arba veikla skatina koordinuoti pastangas išsaugoti nematerialų kultūros paveldą regioniniu, subregioniniu ir (arba) tarptautiniu lygmenimis.
    - P.3 Programa, projektas arba veikla atspindi Konvencijos principus ir tikslus.
    - P.4 Jau baigta vykdyti programa, projektas arba veikla įrodė savo veiksmingumą prisidedami prie atitinkamo nematerialaus kultūros paveldo gyvybingumo.
    - P.5 Programa, projektas arba veikla buvo arba bus įgyvendinti dalyvaujant atitinkamai bendruomenei, grupei arba kai kuriais atvejais asmenims ir esant jų laisvam išankstiniam sutikimui, duotam gavus visą reikiamą informaciją.
    - P.6 Programa, projektas arba veikla, atsižvelgiant į aplinkybes, gali būti išsaugojimo veiklos subregioninio, regioninio arba tarptautinio modelio pagrindas.
    - P.7 Teikiančioji (-iosios) valstybė(s), Konvencijos šalis (-ys), įgyvendinančioji (-iosos) institucija (-os) ir atitinkama bendruomenė, grupė arba kai kuriais atvejais asmenys siekia bendradarbiauti dalindamiesi gerąja praktika, jeigu jų teikiama programa, projektas arba veikla būtų atrinktos.
    - P.8 Programa, projektas arba veikla apima patirtį, kurios rezultatai gali būti įvertinti.
- I.4. Tarptautinės paramos prašymų atitiktis ir atrankos kriterijai

8. Visos valstybės, Konvencijos šalys, gali teikti tarptautinės paramos prašymus. Nematerialiam kultūros paveldui išsaugoti valstybėms, Konvencijos šalims, teikiama parama prisideda prie nacionalinių išsaugojimo darbų.
9. Komitetas gali gauti, vertinti ir patvirtinti prašymus dėl įvairaus pobūdžio ir įvairios formos tarptautinės paramos, nurodytos atitinkamai Konvencijos 20 ir 21 straipsniuose, priklausomai nuo turimų lėšų. Pirmenybė teikiama tarptautinės paramos prašymams, susijusiems su:
  - a) į Nematerialaus kultūros paveldo, kurį reikia neatidėliojant saugoti, sąrašą įrašyto paveldo išsaugojimu (Konvencijos 20 straipsnio a punktas);
  - b) sąvadų, minimų Konvencijos 11 ir 12 straipsniuose, rengimu;
  - c) nacionalinių, subregioninių ir regioninių nematerialaus kultūros paveldo išsaugojimo programų, projektų ir veiklos rėmimu;
  - d) parama nominacinėms paraiškoms rengti.
10. Vertindamas tarptautinės paramos prašymus Komitetas atsižvelgia į tolygaus geografinio atstovavimo principą ir ypatingus besivystančių šalių poreikius. Komitetas taip pat gali atsižvelgti į tai, ar:
  - a) prašymas susijęs su dvišaliu, regioniniu arba tarptautiniu bendradarbiavimu; ir (arba)
  - b) parama gali paskatinti papildomus finansinius įnašus ir techninę pagalbą iš kitų šaltinių.
11. Tarptautinė parama, apibrėžta Konvencijos 20 ir 21 straipsniuose, gali būti teikiama skubos tvarka, kaip nurodyta Konvencijos 22 straipsnyje (skubi parama).
12. Komitetas savo sprendimus suteikti paramą pagrįs šiais kriterijais:
  - A.1 Atitinkama bendruomenė, grupė ir (arba) asmenys dalyvavo rengiant prašymą ir dalyvaus vykdant siūlomas veiklas, jas vertinant ir kuo plačiau užtikrinant jų tęstinumą.
  - A.2 Prašomos paramos dydis yra tinkamas.
  - A.3 Siūlomos veiklos yra aiškios ir įgyvendinamos.
  - A.4 Projekto rezultatai gali būti ilgalaikiai.
  - A.5 Valstybė, Konvencijos šalis, kuri yra paramos gavėja, kiek leidžia jos ištekliai, prisideda padengdama veiklų, kurioms suteikiama tarptautinė parama, išlaidas.
  - A.6 Parama siekiama įgyti arba sustiprinti nematerialaus kultūros paveldo išsaugojimo gebėjimus.
  - A.7 Valstybė, Konvencijos šalis, kuri yra paramos gavėja, anksčiau finansuotas veiklas, jeigu tokių buvo, įgyvendino laikydamasi visų taisyklių joms nustatytų sąlygų.

I.5 Daugiašalės paraiškos

13. Valstybės, Konvencijos šalys, skatinamos kartu teikti nominacines paraiškas Nematerialaus kultūros paveldo, kurį reikia neatidėliojant saugoti, ir

Reprezentatyviajam žmonijos nematerialaus kultūros paveldo sąrašams, kai vertybė yra daugiau nei vienos valstybės, Konvencijos šalies, teritorijoje.

14. Komitetas skatina teikti paraiškas dėl subregioninių ir regioninių programų, projektų ir veiklos, įskaitant vykdomas geografiškai nevientisoje teritorijoje esančių valstybių, Konvencijos šalių. Jos šiuos pasiūlymus gali teikti atskirai arba kartu.
15. Komitetui kartu teikti tarptautinės paramos prašymus gali dvi ar daugiau valstybių, Konvencijos šalių.

I.6 Įrašymas (šalių teikėjų sąrašo) išplėtimo arba susiaurinimo pagrindu

- 16.1 Vertybės įrašymas į Nematerialaus kultūros paveldo, kurį reikia neatidėliojant saugoti, arba į Reprezentatyvųjų žmonijos nematerialaus kultūros paveldo sąrašus gali būti išplėstas nacionaliniu ir (arba) tarptautiniu lygmeniu įtraukiant kitas bendruomenes, grupes ir kai kuriais atvejais asmenis, to prašant valstybei (-ėms), Konvencijos šaliai (-ims), kurios (-ių) teritorijoje (-ose) ši vertybė yra.
- 16.2 Valstybė (-ės), Konvencijos šalis (-ys), raginama (-os) apie savo ketinimus išplėtimo pagrindu prisijungti prie jau įrašytų vertybių laiku pranešti Konvencijos tinklalapyje pasinaudojus tam skirta internetine forma.
- 16.3 Tarptautiniu lygmeniu naujai besijungianti (-čios) valstybė (-ės), Konvencijos šalis (-ys), privalo įrodyti, kad jos (jų) įtraukimas išplečiant valstybių, susijusių su vertybe, sąrašą atitinka visus būtinus vertybės įrašymo kriterijus. Suinteresuotos bendruomenės, grupės ir kai kuriais atvejais asmenys, davę sutikimą dėl pirminio įrašymo į sąrašą ir paskesnių išplėtimų, turi sutikti su siūlomu išplėtimu, taip pat sutikti dalyvauti vykdomose, naujai siūlomose ar atnaujintose išsaugojimo priemonėse kartu su naujai prisijungusiomis bendruomenėmis, grupėmis ir kai kuriais atvejais suinteresuotais asmenimis bei valdžios institucijomis.
- 16.4 Nacionaliniu lygmeniu valstybė, Konvencijos šalis, turi įrodyti, kad vertybės šalių teikėjų sąrašo išplėtimas atitinka reikiamus vertybės įrašymo kriterijus, atsižvelgiant į tuos, kurie jau buvo patenkinti pirminėje nominacinėje paraiškoje. Suinteresuotos bendruomenės, grupės ir kai kuriais atvejais asmenys, davę sutikimą teikti pirminio įrašymo į sąrašą ir dėl paskesnių išplėtimų, turi sutikti su siūlomu išplėtimu, taip pat sutikti dalyvauti vykdomose, naujai siūlomose ar atnaujintose išsaugojimo priemonėse kartu su naujai prisijungusiomis bendruomenėmis, grupėmis ir kai kuriais atvejais suinteresuotais asmenimis bei valdžios institucijomis.
- 17.1 Vertybių, įrašytų į Nematerialaus kultūros paveldo, kurį reikia neatidėliojant saugoti, arba į Reprezentatyvųjų žmonijos nematerialaus kultūros paveldo sąrašus, šalių teikėjų sąrašas gali būti susiaurintas nacionaliniu ir (arba) tarptautiniu lygmeniu, jei to prašo valstybė (-ės), Konvencijos šalis (-ys), kurios (-ių) teritorijoje (-ose) ši vertybė yra.
- 17.2 Valstybė (-ės), Konvencijos šalis (-ys), turi įrodyti, kad bendruomenės, grupės ir kai kuriais atvejais asmenys, kuriuos siūloma atsieti nuo įrašytos vertybės, pateikė įrodymus, kad jie laisvai, būdami tinkamai informuoti iš anksto sutinka, kad vertybės šalių teikėjų sąrašas būtų susiaurintas.
18. Suinteresuotos valstybės, Konvencijos šalys, teikia naują nominacinę paraišką, kurioje pagrindžia, kad ši išplėtimo arba susiaurinimo pagrindu nominacinėje paraiškoje

teikiama vertybė atitinka visus įrašymo kriterijus. Paraiška teikiama laikantis visų nustatytų procedūrų ir terminų.

19. Tais atvejais, kai Komitetas nusprendžia įrašyti vertybę naujos nominacinės paraiškos pagrindu, naujasis įrašas pakeičia pirminį. Tais atvejais, kai Komitetas nusprendžia vertybės naujos nominacijos bylos pagrindu neįrašyti, pirminis įrašas nesikeičia.

I.7 Paraiškų teikimas

- 20.1 Nominacinėms paraiškoms, teikiamoms Nematerialaus kultūros paveldo, kurį reikia neatidėliojant saugoti, sąrašui, naudojama forma ICH-01, joje numatyta galimybė kartu prašyti tarptautinės paramos; ši forma taip pat naudojama teikiant nominacines paraiškas nacionaliniu ir (arba) tarptautiniu lygmeniu tam pačiam sąrašui išplėtimo ar susiaurinimo pagrindu.

Nominacinėms paraiškoms, teikiamoms Reprezentatyviajam žmonijos nematerialaus kultūros paveldo sąrašui, naudojama forma ICH-02; ši forma taip pat naudojama teikiant nominacines paraiškas nacionaliniu ir (arba) tarptautiniu lygmeniu tam pačiam sąrašui išplėtimo ar susiaurinimo pagrindu.

Forma ICH-03 naudojama pasiūlymams dėl programų, projektų ir veiklos, kurie geriausiai atspindi Konvencijos principus ir tikslus.

- 20.2 Forma ICH-01 *RL to USL* naudojama perkeliant vertybę iš Reprezentatyviojo žmonijos nematerialaus kultūros paveldo sąrašo į Nematerialaus kultūros paveldo, kurį reikia neatidėliojant saugoti, sąrašą, joje numatyta galimybė kartu prašyti tarptautinės paramos.

Forma ICH-02 *USL to RL*, pridedama prie periodinės ataskaitos formos ICH-11, naudojama perkeliant vertybę iš Nematerialaus kultūros paveldo, kurį reikia neatidėliojant saugoti, sąrašo į Reprezentatyvųjį žmonijos nematerialaus kultūros paveldo sąrašą.

21. Valstybės, Konvencijos šalys, konsultuodamosi su bendruomenėmis, grupėmis ir kai kuriais atvejais suinteresuotais asmenimis, gali prašyti paruošiamosios paramos rengiant:

- a) Nematerialaus kultūros paveldo, kurį reikia neatidėliojant saugoti, sąrašui teikiamas nominacines paraiškas;
- b) Konvencijos principus ir tikslus geriausiai atspindinčių programų, projektų ir veiklos pasiūlymus;
- c) prašymus perkelti vertybę iš vieno sąrašo į kitą; ir
- d) jau įrašytų vertybių nominacines paraiškas išplėtimo arba susiaurinimo pagrindu.

22. Visiems paruošiamosios paramos prašymams naudojama forma ICH-05. Prašymai tarptautinei paramai gauti teikiami naudojant ICH-04 formą, išskyrus prašymus, teikiamus kartu su nominacinėmis paraiškomis Nematerialaus kultūros paveldo, kurį reikia neatidėliojant saugoti, sąrašui arba siekiant perkelti vertybę iš Reprezentatyviojo žmonijos nematerialaus kultūros paveldo sąrašo į Nematerialaus kultūros paveldo, kurį reikia neatidėliojant saugoti, sąrašą.

23. Visas formas galima rasti adresu <https://ich.unesco.org/> arba gauti pateikus prašymą Sekretariatui. Paraiškose pateikiama tik šiose formose prašoma informacija.

24. Nominacines paraiškas teikiančios valstybės, Konvencijos šalys, jas rengdamos įtraukia suinteresuotas bendruomenes, grupes ir kai kuriais atvejais asmenis.
25. Valstybės, Konvencijos šalys, pateiktas paraiškas gali atsiimti bet kuriuo metu iki Komiteto nagrinėjimo laiko, nepažeisdamos savo teisės gauti tarptautinę paramą vadovaujantis Konvencija.

I.8 Paraiškų vertinimas

26. Vertinant dokumentus nustatoma, ar nominacinė paraiška, pasiūlymas arba tarptautinės paramos prašymas atitinka nustatytus kriterijus.
27. Nominacinių paraiškų Nematerialaus kultūros paveldo, kurį reikia neatidėliojant saugoti, ir Reprezentatyviojo žmonijos nematerialaus kultūros paveldo sąrašams bei Konvencijos principus ir tikslus geriausiai atspindinčių programų, projektų ir veiklos pasiūlymų ir tarptautinės paramos prašymų, teikiamų kartu su nominacinėmis paraiškomis Nematerialaus kultūros paveldo, kurį reikia neatidėliojant saugoti, sąrašui arba kartu su prašymu perkelti vertybę iš Reprezentatyviojo žmonijos nematerialaus kultūros paveldo sąrašo į Nematerialaus kultūros paveldo, kurį reikia neatidėliojant saugoti, sąrašą, vertinimą atlieka konsultacinė Komiteto institucija, vadinama „Vertinimo komisija“ (angl. *Evaluation Body*). Ji teikia Komitetui siūlymus dėl sprendimų. Vertinimo komisiją sudaro dvylika Komiteto paskirtųjų narių: šeši įvairių nematerialaus kultūros paveldo sričių ekspertai, atstovaujantys valstybėms, Konvencijos šalims, nesančioms Komiteto narėmis, ir šešios akredituotos nevyriausybines organizacijos, parenkamos taip, kad būtų laikomasi tolygaus geografinio atstovavimo principo ir įtraukiamos įvairios nematerialaus kultūros paveldo sritys.
28. Vertinimo komisijos nario kadencijos terminas neviršija ketverių metų. Kiekvienais metais Komitetas atnaujina ketvirtį Vertinimo komisijos sudėties. Bent prieš tris mėnesius iki Komiteto sesijos pradžios Sekretoriatas informuoja Rinkiminės grupės valstybes, Konvencijos šalis, apie rinkimus į laisvas vietas. Bent prieš šešias savaites iki sesijos pradžios Rinkiminės grupės pirmininkas siunčia Sekretoriatui ne daugiau kaip tris kandidatūras. Komiteto paskirtieji Vertinimo komisijos nariai veikia nešališkai visų valstybių, Konvencijos šalių, interesų atžvilgiu.
29. Vertinant kiekvieną nominacinę paraišką Nematerialaus kultūros paveldo, kurį reikia neatidėliojant saugoti, sąrašui, atsižvelgiama į vertybės gyvybingumą bei išsaugojimo plano įvykdomumą ir pakankamumą. Taip pat įvertinama vertybės išnykimo rizika, *inter alia*, nesant išsaugojimo priemonių arba dėl globalizacijos ir socialinių arba aplinkos pokyčių.
30. Vertinimo komisija perduoda Komitetui vertinimo ataskaitą, kurioje suformuluota rekomendacija:
  - įrašyti teikiamą vertybę (įskaitant perkėlimą iš vieno sąrašo į kitą, jau įrašytos vertybės masto išplėtimą arba susiaurinimą) į Nematerialaus kultūros paveldo, kurį reikia neatidėliojant saugoti, arba į Reprezentatyvųjų žmonijos nematerialaus kultūros paveldo sąrašus arba jos neįrašyti, arba keiptis į nominacinę paraišką pateikusią valstybę, Konvencijos šalį, papildomos informacijos;
  - atrinkti pasiūlytą programą, projektą arba veiklą arba jų neatrinkti, arba kreiptis į paraišką pateikusią valstybę, Konvencijos šalį, papildomos informacijos;

- patvirtinti tarptautinės paramos prašymą, pateiktą prašant perkelti vertybę iš Reprezentatyviojo žmonijos nematerialaus kultūros paveldo sąrašo į Nematerialaus kultūros paveldo, kurį reikia neatidėliojant saugoti, sąrašą, arba jo nepatvirtinti, arba kreiptis į prašymą pateikusių (-ias) valstybę (-es) papildomos informacijos;
- patvirtinti tarptautinės pagalbos prašymą, pateiktą kartu su nominacine paraiška Nematerialaus kultūros paveldo, kurį reikia neatidėliojant saugoti, sąrašui, arba jo nepatvirtinti, arba kreiptis į prašymą pateikusių (-ias) valstybę (-es) papildomos informacijos; arba
- palikti arba pašalinti vertybę iš Nematerialaus kultūros paveldo, kurį reikia neatidėliojant saugoti, sąrašo arba Reprezentatyviojo žmonijos nematerialaus kultūros paveldo sąrašo, kai vertybei pritaikytas sustiprintas stebėjimas.

31. Sekretoriatas perduoda Komitetui visų nominacinių paraiškų, programų, projektų ir veiklos pasiūlymų bei tarptautinės paramos prašymų apžvalgą, įskaitant santraukas ir vertinimų ataskaitas. Valstybės, Konvencijos šalys, gali susipažinti su dokumentais ir vertinimų ataskaitomis.

I.9 Nepaprastos skubos tvarka nagrinėjamos nominacinės paraiškos Nematerialaus kultūros paveldo, kurį reikia neatidėliojant saugoti, sąrašui

32. Nepaprastos skubos atveju Komiteto biuras, vadovaudamasis U.6 kriterijumi, gali prašyti, kad atitinkama (-os) valstybė(s), Konvencijos šalis (-ys), nominacinę paraišką pateiktą skubos tvarka. Komitetas, pasitaręs su atitinkama valstybe (-ėmis), Konvencijos šalimi (-imis), kuo greičiau įvertina pateiktą nominacinę paraišką. Nominacinė paraiška vertinama pagal procedūrą, kurią kiekvienu konkrečiu atveju nustato Komiteto biuras. Apie nepaprastos skubos atvejus Komiteto biurą gali informuoti valstybė(s), Konvencijos šalis (-ys), kurios (-ių) teritorijoje (-ose) yra vertybė, bet kuri kita valstybė, Konvencijos šalis, atitinkama bendruomenė arba patariamoji organizacija. Atitinkama (-os) valstybė(s), Konvencijos šalis (-ys), turi būti informuojama laiku.

I.10 Paraiškų nagrinėjimas Komitete

33. Komitetas prieš dvejus metus nusprendžia, koks skaičius paraiškų pagal esamus išteklius ir Komiteto pajėgumą galės būti išnagrinėtas per du kitus ciklus, tačiau šis skaičius iš viso negali viršyti šešiasdešimties. Ši riba taikoma nominacinėms paraiškoms, teikiamoms Nematerialaus kultūros paveldo, kurį reikia neatidėliojant saugoti, sąrašui, Reprezentatyviajam žmonijos nematerialaus kultūros paveldo sąrašui, ir Konvencijos principus ir tikslus geriausiai atspindinčių programų, projektų ir veiklos pasiūlymams.

34. Komitetas, atsižvelgdamas į nustatytą ribą, pagal galimybes siekia išnagrinėti bent po vieną visų pateikusių valstybių bylą, pirmenybę teikdamas:

- 0) valstybių paraiškoms, kurios per ankstesnį ciklą nebuvo vertintos;
- i) valstybių, kurios neturi įrašytų vertybių, atrinktų gerųjų išsaugojimo praktikų ir nominacinių paraiškų Nematerialaus kultūros paveldo, kurį reikia neatidėliojant saugoti, sąrašui, paraiškoms;
- ii) daugiašalėms paraiškoms; ir

- iii) paraiškoms, pateiktoms valstybių, turinčių mažiausiai, lyginant su kitomis tame pačiame cikle paraiškas pateikusiomis valstybėmis, į sąrašus įrašytų vertybių ir atrinktų gerųjų išsaugojimo praktikų.

Viename cikle teikdamos keletą paraiškų valstybės nurodo jų nagrinėjimo pirmenybės tvarką ir yra skatinamos pirmenybę teikti Nematerialaus kultūros paveldo, kurį reikia neatidėliojant saugoti, sąrašui.

35. Išnagrinėjęs paraišką Komitetas nusprendžia:

- ar vertybė įrašoma, ar neįrašoma į Nematerialaus kultūros paveldo, kurį reikia neatidėliojant saugoti, sąrašą arba į Reprezentatyvųjų žmonių nematerialaus kultūros paveldo sąrašą, ar kreipiamasi į nominacinę paraišką pateikusių valstybę (-es) papildomos informacijos;
- ar programa, projektas ar veikla atrenkama kaip geroji išsaugojimo praktika, ar kreipiamasi į pasiūlymą pateikusių (-ias) valstybę (-es) papildomos informacijos;
- ar tarptautinės paramos prašymas, pateiktas kartu su nominacine paraiška Nematerialaus kultūros paveldo, kurį reikia neatidėliojant saugoti, sąrašui arba kartu su prašymu perkelti vertybę iš Reprezentatyviojo žmonių nematerialaus kultūros paveldo sąrašo į Nematerialaus kultūros paveldo, kurį reikia neatidėliojant saugoti, sąrašą, patvirtinamas, ar kreipiamasi į jį pateikusių (-ias) valstybę (-es) papildomos informacijos.

36. Nominacinės paraiškos, pasiūlymai ir prašymai, kurių Komitetas nusprendžia neįrašyti, neatrinkti, nepatvirtinti arba kreiptis į pateikusių (-ias) valstybę (-es) papildomos informacijos, gali būti vėl teikiami Komitetui nagrinėti kitame cikle jau atnaujinti ir papildyti.

37. Komiteto sprendimas kreiptis į nominacinę paraišką, pasiūlymą ar prašymą pateikusių valstybę papildomos informacijos nereiškia ar neužtikrina, kad ateityje vertybė bus įrašyta, pasiūlymas bus atrinktas ar prašymas bus patvirtintas. Bet kuriuo pakartotinio teikimo atveju privalu įrodyti, kad paraiška atitinka įrašymo, atrankos ar patvirtinimo kriterijus.

I.11 Vertybės perkėlimas iš vieno sąrašo į kitą arba pašalinimas iš sąrašo

38.1 Vertybė negali būti vienu metu įrašyta į Nematerialaus kultūros paveldo, kurį reikia neatidėliojant saugoti, sąrašą ir į Reprezentatyvųjų žmonių nematerialaus kultūros paveldo sąrašą. Valstybė, Konvencijos šalis, gali prašyti, kad vertybė būtų perkelta iš vieno sąrašo į kitą. Prašymą inicijuoja valstybė (-ės), Konvencijos šalis (-ys), turėdama (-os) laisvą išankstinį bendruomenių, grupių ir kai kuriais atvejais asmenų sutikimą, duotą gavus visą reikiamą informaciją, ir šį prašymą teikia nustatyta tvarka ir terminais.

38.2 Bendruomenės, grupės ir kai kuriais atvejais asmenys gali tiesiogiai Sekretariatui pareikšti savo pageidavimą perkelti vertybę iš vieno sąrašo į kitą. Toks prašymas perduodamas valstybei (-ėms), Konvencijos šaliai (-ims) ir apie tai informuojamas Komitetas.

39.1 Vertybę perkelti iš Reprezentatyviojo žmonių nematerialaus kultūros paveldo sąrašo į Nematerialaus kultūros paveldo, kurį reikia neatidėliojant saugoti, sąrašą nusprendžia Komitetas, įvertinęs perkėlimo prašymą ir atsižvelgęs į tai, kad pirminė nominacinė paraiška atitiko įrašymo kriterijus ir kad vertybė atitinka visus įrašymo į

šį sąrašą kriterijus. Prašyme dėl tokio perkėlimo, naudojant formą ICH-01 *RL to USL*, turi būti:

- a) U.1 kriterijus – atnaujintas vertybės aprašymas, įskaitant būtinybės ją neatidėliojant saugoti pagrindimą;
- b) U.3 kriterijus – tinkamas išsaugojimo planas;
- c) U.4 kriterijus – susijusių bendruomenių, grupių ir asmenų, sutikusių, kad vertybė būtų įrašyta į Reprezentatyvųjų žmonijos nematerialaus kultūros paveldo sąrašą, sutikimas.

39.2 Vertybę perkelti iš Nematerialaus kultūros paveldo, kurį reikia neatidėliojant saugoti, sąrašo į Reprezentatyvųjų žmonijos nematerialaus kultūros paveldo sąrašą nusprendžia Komitetas, įvertinęs perkėlimo prašymą ir atsižvelgęs į tai, kad pirminė nominacinė paraiška atitiko įrašymo kriterijus ir kad vertybė atitinka visus įrašymo į šį sąrašą kriterijus. Prašyme dėl tokio perkėlimo, naudojant formą ICH-02 *USL to RL*, turi būti:

- a) R.1 kriterijus – atnaujintas vertybės aprašymas, kuriame nurodomi jos gyvybingumo pokyčiai, atsižvelgiant į pirminį U.2 kriterijų;
- b) R.2 kriterijus – parodyti, kaip nominuoti siūloma vertybė prisideda prie bendruomenių, grupių ir asmenų tarpusavio pagarbos ir dialogo skatinimo, ir nurodyti, kaip ji prisideda prie darnaus vystymosi;
- c) R.3 kriterijus – išsaugojimo plano, aprašyto pagal pirminį U.3 kriterijų, įgyvendinimo vertinimas teikiant periodines ataskaitas ir ateityje planuojamos taikyti apsaugos priemonės;
- d) R.4 kriterijus – susijusių bendruomenių, grupių ir kai kuriais atvejais asmenų, kurie sutiko, kad nematerialus kultūros paveldas būtų įtrauktas į Nematerialaus kultūros paveldo, kurį reikia neatidėliojant saugoti, sąrašą, sutikimas.

39.3 Vertinimo komisija, įvertinusi perkėlimo prašymą, taip pat gali rekomenduoti Komitetui įtraukti sėkmingą išsaugojimo patirtį į Gerosios išsaugojimo praktikos registrą.

40.1 Komitetas pašalina vertybę iš Nematerialaus kultūros paveldo, kurį reikia neatidėliojant saugoti, sąrašo arba Reprezentatyviojo žmonijos nematerialaus kultūros paveldo sąrašo, kai nustato, kad jis nebeatitinka įrašymo į tą sąrašą kriterijų, ypatingą dėmesį skirdamas U.1 / R.1 ir U.4 / R.4 kriterijams. Prašymą pašalinti gali pateikti atitinkama valstybė, Konvencijos šalis, bendruomenės, grupės arba kai kuriais atvejais asmenys, arba bet kuri kita trečioji šalis, o toks prašymas nagrinėjamas toliau aprašyta tvarka.

40.2 a) Teikiančiojo subjekto (t. y. atitinkamos valstybės, Konvencijos šalies, bendruomenių, grupių ir (arba) kai kuriais atvejais susijusių asmenų arba trečiosios šalies) pateiktą prašymą dėl pašalinimo užregistruoja Sekretoriatas.

- b) Sekretoriatas prašymą pašalinti, priklausomai nuo konkretaus atvejo, perduoda valstybei, Konvencijos šaliai, nominacijos kontaktiniam asmeniui ir atstovams bendruomenių, grupių ir (arba) kai kuriais atvejais asmenų atstovams (kaip nurodyti nominacinėje paraiškoje), kurie gali pateikti atsakymą ir papildomą informaciją.

- c) Jei prašymą pateikęs subjektas, išskyrus valstybes, pageidauja išlikti anonimiškas, Sekretoriatas perduoda redaguotą pirminio prašymo pašalinti versiją.
- d) Jei prašymą dėl pašalinimo pateikia atitinkama valstybė, Konvencijos šalis, kaip nurodyta nominacinėje paraiškoje:
  - i) Sekretoriatas renka informaciją, ypač susijusią su Konvencijos 2 straipsniu. Tada prašymas dėl pašalinimo tiesiogiai perduodamas Komitetui kartu su valstybės, Konvencijos šalies, ir (arba) bendruomenių, grupių ir kai kuriais atvejais asmenų atsakymu, jei toks yra, taip pat su visa surinkta informacija.
  - ii) Tada Komitetas gali nuspręsti:
    1. kaip laikinąją priemonę suteikti vertybei statusą „sustiprinta priežiūra“, jei mano, kad reikia papildomos informacijos;
    2. pašalinti vertybę iš sąrašo, jei mano, kad informacija išsami ir yra pakankamas pagrindas ją pašalinti, paliekant galimybę įtraukti ją į Nematerialaus kultūros paveldo duomenų saugyklą (procedūros pabaiga).
- e) Kitais atvejais:
  - i) Sekretoriatas gali rinkti informaciją, ypač susijusią su Konvencijos 2 straipsniu, pasidalyti jos rezultatais su susijusia valstybe, Konvencijos šalimi, ir rinkti jos atsakymus, jei tokių būtų. Tada prašymas dėl pašalinimo perduodamas Komiteto biurui, o šis rekomenduoja, ar įtraukti paraišką į kitos Komiteto sesijos darbotvarkę, ar ne.
  - ii) Tada Komitetas gali nuspręsti:
    1. palikti vertybę sąrašė, jei mano, kad informacija yra išsami ir nėra pakankamo pagrindo ją pašalinti (procedūros pabaiga);
    2. kaip laikinąją priemonę suteikti vertybei statusą „sustiprinta priežiūra“, jei mano, kad reikia papildomos informacijos.

40.3 a) Vertinimo komisija įvertina vertybę, kuriai suteiktas statusas „sustiprinta priežiūra“, ypatingą dėmesį skirdama Konvencijos 2 straipsniui, remdamasi papildoma informacija, prireikus surinkta keičiantis informacija ir palaikant dialogą su nominacijos teikėjais. Vertinimo komisija savo ataskaitą ir rekomendaciją perduoda Sekretoriatui.

- b) Remdamasis Vertinimo komisijos rekomendacija ir ypatingą dėmesį skirdamas R.1 / U.1 ir R.4 / U.4 kriterijams, Komitetas gali nuspręsti:
  - i) jei problemos išlieka, toliau tam tikrą laikotarpį, kuris turi būti nustatomas, vertybei taikyti statusą „sustiprinta priežiūra“. Komitetas rekomenduoja įgyvendinti gerais santykiais grįstas ir (arba) tarpininkavimo priemones ir nurodo Komiteto sesiją, kurioje valstybė, Konvencijos šalis, pateiks ataskaitą šiuo klausimu, kad Komitetas priimtų galutinį sprendimą;
  - ii) pašalinti vertybę iš sąrašo, jei yra pakankamas pagrindas tai padaryti, paliekant galimybę įtraukti ją į Nematerialaus kultūros paveldo duomenų saugyklą (procedūros pabaiga);
  - iii) palikti vertybę sąrašė, jei nėra pakankamo pagrindo ją pašalinti (procedūros pabaiga).

I.12 Įrašytos į sąrašą vertybės pavadinimo keitimas

41. Viena ar daugiau valstybių, Konvencijos šalių, gali kreiptis, kad būtų pakeistas pavadinimas, kuriuo vertybė yra įrašyta. Toks prašymas pateikiamas bent prieš tris mėnesius iki Komiteto sesijos.

I.13 Geriausiai Konvencijos principus ir tikslus atspindinčios programos, projektai ir veikla

42. Komitetas skatina tirti, dokumentuoti, skelbti ir skleisti gerąją praktiką ir modelius, bendradarbiaujant tarptautiniu mastu kuriant išsaugojimo priemones ir nustatant palankias sąlygas tokioms išsaugojimo priemonėms, kurias valstybės, Konvencijos šalus, išplėtojo įgyvendindamos atrinktas programas, projektus ir veiklą, naudodamosi parama arba be jos.
43. Komitetas skatina valstybes, Konvencijos šalis, sukurti palankias sąlygas tokioms programoms, projektams ir veiklai įgyvendinti.
44. Be atrinktų programų, projektų ir veiklos sąrašo, Komitetas kaupia ir skleidžia informaciją apie naudotas priemones ir metodikas bei sukauptą patirtį, jei tokios buvo.
45. Komitetas skatina atlikti mokslinius tyrimus, vertinti į jo atrinktas programas, projektus ir veiklą įtrauktų išsaugojimo priemonių veiksmingumą ir propaguoja tarptautinį bendradarbiavimą atliekant tokius tyrimus ir vertinimą.
46. Remdamasis šiose ir kitose išsaugojimo programose, projektuose ir veikloje įgyta patirtimi bei išmoktomis pamokomis, Komitetas konsultuoja dėl gerosios išsaugojimo praktikos ir teikia rekomendacijas dėl nematerialaus kultūros paveldo išsaugojimo priemonių (Konvencijos 7 straipsnio b punktas).

I.14 Tarptautinė parama

47. Tarptautinės paramos prašymai (įskaitant paruošiamąją paramą) negali viršyti 100 000 JAV dolerių, išskyrus nepaprastos skubos prašymus ir prašymus, teikiamus kartu su nominacine paraiška Nematerialaus kultūros paveldo, kurį reikia neatidėliojant saugoti, sąrašui, arba prašymus vertybę perkelti iš Reprezentatyviojo žmonijos nematerialaus kultūros paveldo sąrašo į Nematerialaus kultūros paveldo, kurį reikia neatidėliojant saugoti, sąrašą.

Tarptautinės paramos prašymus galima teikti bet kuriuo metu, išskyrus Komiteto nagrinėjamus ir tvirtinamus prašymus, kuriems taikomas I.15 dalyje nurodytas tvarkaraštis. Be to, paruošiamosios paramos prašymai teikiami iki kovo 31 dienos.

48. Sekretoriatas įvertina prašymo išsamumą ir gali paprašyti pateikti papildomos informacijos. Jis informuoja prašančią (-ias) valstybę (-es), Konvencijos šalį (-is), apie galimas prašymo nagrinėjimo datas.
49. Tarptautinės paramos prašymus (įskaitant paruošiamąją paramą), kurie neviršija 100 000 JAV dolerių, ir nepaprastos skubos prašymus, neatsižvelgiant į jų dydį, nagrinėja ir tvirtina Komiteto biuras.
50. Nepaprastos skubos paramos prašymus, neatsižvelgiant į jos dydį, nagrinėja ir tvirtina Komiteto biuras. Siekiant nustatyti, ar tarptautinės paramos prašymas yra nepaprastos skubos ir tinkamas būti Biuro svarstomas pirmenybės tvarka, nepaprastos skubos atveju laikoma tokia situacija, kai valstybė, Konvencijos šalis, neįstengia savarankiškai įveikti kokių nors aplinkybių, sukeltų nelaimių, gamtos stichijų, ginkluotų konfliktų,

didelio masto epidemijų ar kokių nors kitų gamtos ar žmogaus sukeltų reiškinių, keliančių rimtus padarinius nematerialiam paveldui, taip pat bendruomenėms, grupėms ir kai kuriais atvejais asmenims, to paveldo puoselėtojams.

51. Tarptautinės paramos prašymus, pateiktus kartu su nominacine paraiška Nematerialaus kultūros paveldo, kurį reikia neatidėliojant saugoti, sąrašui arba su prašymu perkelti vertybę iš Reprezentatyviojo žmonijos nematerialaus kultūros paveldo sąrašo į Nematerialaus kultūros paveldo, kurį reikia neatidėliojant saugoti, sąrašą, vertina Vertinimo komisija, o Komitetas juos nagrinėja ir tvirtina.
52. Sekretoriatas sprendimą dėl paramos suteikimo perduoda jos prašančiajai (-iosioms) valstybei (-ėms), Konvencijos šaliai (-ims), per dvi savaites nuo sprendimo priėmimo. Sekretoriatas sudaro sutartį su prašančiąją (-iosiomis) šalimi (-imis) dėl paramos suteikimo tvarkos.
53. Suteikus paramą taikomos stebėsenos, ataskaitų teikimo ir vertinimo procedūros.

I.15 Tvarkaraštis – procedūrų apžvalga

54. 1 etapas: Pasirengimas ir teikimas

0 metų kovo 31 d. Terminas, iki kurio galima pateikti prašymą.

0 metų gruodžio 15 d. Prašymų perkelti vertybę iš Nematerialaus kultūros paveldo, kurį reikia neatidėliojant saugoti, sąrašo į Reprezentatyvųjį žmonijos nematerialaus kultūros paveldo sąrašą pateikimo terminas.

1-ųjų metų kovo 31 d. Terminas, iki kurio Sekretariatui turi būti pateiktos nominacinės paraiškos Nematerialaus kultūros paveldo, kurį reikia neatidėliojant saugoti, sąrašui (įskaitant pateiktas kartu su tarptautinės paramos prašymais) ir Reprezentatyviajam žmonijos nematerialaus kultūros paveldo sąrašui, taip pat programų, projektų ir veiklos pasiūlymai, geriausiai atspindintys Konvencijos principus ir tikslus. Paraiškos, gautos po šio termino, bus nagrinėjamos kitame cikle. Sekretoriatas gautas paraiškas originalo kalba skelbia Konvencijos svetainėje.

1-ųjų metų birželio 30 d. Terminas, iki kurio Sekretoriatas bus išnaginėjęs paraiškas, įskaitant registraciją ir gavimo patvirtinimą. Nustačius, kad paraiška nėra išsami, valstybei, Konvencijos šaliai, siūloma ją papildyti.

1-ųjų metų rugsėjo 30 d. Terminas, iki kurio valstybė, Konvencijos šalis, prireikus turi Sekretariatui pateikti papildomą paraiškos informaciją. Nepapildytos paraiškos grąžinamos valstybėms, Konvencijos šalims, papildyti ir pateikti vėlesniam svarstymo ciklui. Sekretariatą pasiekusios jo prašymu patikslintos teikiančių valstybių paraiškos skelbiamos internete ir pakeičia anksčiau gautus pirmuosius paraiškų variantus. Parengti jų vertimai į anglų arba prancūzų kalbas irgi skelbiami internete.

- 2-ųjų metų sausio 31 d. Terminas, iki kurio Sekretoriatas turi gauti prašymus vertybę perkelti iš Reprezentatyviojo žmonijos nematerialaus kultūros paveldo sąrašo į Nematerialaus kultūros paveldo, kurį reikia neatidėliojant saugoti, sąrašą. Sekretoriatas prašymus registruoja. Prašymai perduodami Vertinimo komisijai tais pačiais metais, kai jie buvo pateikti, nepatikrinus, ar paraiška išsami.
55. 2 etapas: Vertinimas
- Nuo 1-ųjų metų gruodžio iki 2-ųjų metų gegužės Vertinimo komisijos nariai atlieka individualų bylų vertinimą.
- 2-ųjų metų birželis Posėdis, kuriame Vertinimo komisija kolektyviai baigia vertinti paraiškas ir nusprendžia, kurios bus įtrauktos į dialogo procesą. Tik į dialogo procesą įtrauktų paraiškų vertinimas dar nebus baigtas iki galutinio Vertinimo komisijos posėdžio.
- Dialogo procesas pradedamas, kai Vertinimo komisija mano, kad trumpas klausimų ir atsakymų procesas su paraišką pateikusia (-usiomis) valstybe (-ėmis), vykdomas raštu per Sekretoriatą, gali turėti įtakos vertinimo rezultatams.
- 2-aisiais metais praėjus dviem savaitėms po birželio mėn. posėdžio Terminas, iki kurio Vertinimo komisija per Sekretoriatą perduoda savo klausimus valstybėms, Konvencijos šalims, suinteresuotoms dialogo procesu, viena iš dviejų Konvencijos darbo kalbų.
- Valstybės, Konvencijos šalys, per Sekretoriatą per keturias savaites nuo laiško gavimo dienos dviem Konvencijos darbo kalbomis atsako į Vertinimo komisijos prašymus.
- Vėliausiai iki 2-ųjų metų rugsėjo Posėdis, kuriame Vertinimo komisija baigia vertinti su dialogo procesu susijusias paraiškas ir parengia visų paraiškų vertinimo ataskaitą.
- Ketrios savaitės iki Komiteto sesijos Sekretoriatas vertinimo ataskaitas perduoda Komiteto nariams ir skelbia jas internete konsultacijoms.
56. 3 etapas: Nagrinėjimas
- 2-ųjų metų lapkritis Komitetas nagrinėja nominacines paraiškas, pasiūlymus ir prašymus ir priima sprendimus.

I.16 Vertybių, paskelbtų *Žmonijos žodinio ir nematerialaus kultūros paveldo šedevrais*, įrašymas į Reprezentatyvųjų žmonijos nematerialaus kultūros paveldo sąrašą

57. Pagal Konvencijos 31 straipsnio 1 dalį po to, kai Generalinė Asamblėja patvirtina šias Veiklos direktyvas, Komitetas savaime įrašo į Konvencijos 16 straipsnyje nurodytą sąrašą visas iki šios Konvencijos įsigaliojimo dienos *Žmonijos žodinio ir nematerialaus paveldo šedevrais* paskelbtas vertybes.

58. Šis įrašymas galioja visoms valstybėms, kurių teritorijoje yra viena arba daugiau šedevrais paskelbtų vertybių, nepaisant to, ar jos yra valstybės, Konvencijos šalys, ar ne. Valstybės, nesančios Konvencijos šalimis, tačiau kuriose esančios šedevrais paskelbtos vertybės yra įrašytos į sąrašą, naudojasi visomis teisėmis ir prisiima visus Konvencijoje nustatytus įsipareigojimus, susijusius tik su jų teritorijose esančiomis vertybėmis, jeigu dėl to pateikia rašytinį sutikimą, suvokdamos, kad šiomis teisėmis ir pareigomis negalima remtis arba jas taikyti atskirai viena nuo kitos.
59. Visoms valstybėms, kurios nėra Konvencijos šalys, generalinis direktorius praneša apie šias Veiklos direktyvas, pagal kurias šioms vertybėms turi būti taikomos tos pačios sąlygos, kaip ir toms, kurios bus įrašytos ateityje pagal Konvencijos 16 straipsnio 2 dalį, ir vienodos teisinės procedūros dėl stebėsenos, perkėlimo iš vieno sąrašo į kitą arba pašalinimo šiose Direktyvose nustatyta tvarka.
60. Minėtu būdu informavęs valstybes, kurios nėra Konvencijos šalys, Komiteto įgaliotas generalinis direktorius jas tuo pat metu pakviečia per vienerius metus 58 ir 59 punktuose nustatyta tvarka pateikti rašytinį sutikimą dėl Konvencijos nustatytų teisių pripažinimo ir įsipareigojimų prisiėmimo.
61. Valstybės, kuri nėra Konvencijos šalis, rašytinis pranešimas apie šį sutikimą adresuojamas generaliniam direktoriui, pagal savo įgaliojimus veikiančiam kaip Konvencijos depozitaras. Šis sutikimas reiškia, kad atitinkamoms šedevrais paskelbtoms vertybėms yra visiškai taikomos Konvencijos teisinės procedūros.
62. Jeigu valstybė, kuri nėra Konvencijos šalis, atsisakė per vienerius metus pateikti sutikimą pripažinti Konvencijoje nustatytas teises ir prisiimti įsipareigojimus, kurie susiję su jos teritorijoje esančiomis į Reprerentatyvųjų žmonijos nematerialaus kultūros paveldo sąrašą įrašytomis vertybėmis, Komitetas turi teisę šias vertybes iš sąrašo pašalinti.
63. Tuo atveju, kai valstybė, kuri nėra Konvencijos šalis, per vienerius metus nepateikė atsakymo į pranešimą arba sąmoningai tyli, arba jeigu nėra aiškiai išreikšto jos sutikimo, Komitetas darys prielaidą, kad jos tylėjimas arba atsakymo nepateikimas reiškia atsisakymą, kuris leidžia pagrįstai taikyti 62 punktą, išskyrus atvejus, kai dėl aplinkybių, kurių ji negali kontroliuoti, valstybė nepraneša apie savo sutikimą arba atsisakymą.
64. Jeigu į sąrašą įrašyta šedevru paskelbta vertybė yra valstybės, Konvencijos šalies, ir valstybės, kuri nėra Konvencijos šalis, teritorijose, tai daroma prielaida, kad vertybei visiškai taikoma Konvencijoje nustatyta teisinė tvarka. Tai reiškia, kad valstybę, kuri nėra Konvencijos šalis, Komiteto įgaliotas generalinis direktorius kviečia prisiimti Konvencijoje nustatytus įsipareigojimus. Jeigu nėra aiškiai išreikšto valstybės, kuri nėra Konvencijos šalis, sutikimo, Komitetas turi teisę rekomenduoti, kad ji susilaikytų nuo bet kokio veiksmo, kuris galėtų padaryti žalos šedevru paskelbtai vertybei.
65. Komitetas Generalinei Asamblėjai teikia ataskaitą apie priemones, kurių esant šioms aplinkybėms buvo imtasi pagal šiose Veiklos direktyvose nustatytą tvarką ir formalumus.

II SKYRIUS. NEMATERIALIAUS KULTŪROS PAVELDO FONDAS

II.1 Fondo lėšų naudojimo gairės

66. Fondo, kuris yra tvarkomas pagal Fondo finansinio reglamento 1.1 straipsnį kaip speciali sąskaita, lėšos visų pirma naudojamos teikiant tarptautinę paramą, kaip aprašyta Konvencijos V skyriuje.
67. Lėšos taip pat gali būti naudojamos:
- a) Finansinio reglamento 6 straipsnyje nurodytam Rezervo fondui papildyti;
  - b) kitoms Komiteto funkcijoms remti, kaip aprašyta Konvencijos 7 straipsnyje, įskaitant 18 straipsnyje nurodytas su pasiūlymais susijusias funkcijas;
  - c) besivystančių Komiteto valstybių, Konvencijos šalių, atstovų, tačiau tik tų, kurie yra nematerialaus kultūros paveldo ekspertai, dalyvavimo Komiteto sesijose išlaidoms padengti ir, jeigu pakanka biudžeto lėšų, atsižvelgiant į konkrečius atvejus, atstovų, kurie yra nematerialaus kultūros paveldo ekspertai iš besivystančių valstybių, Konvencijos šalių, tačiau neturi Komiteto narių teisių, dalyvavimo išlaidoms padengti;
  - d) nevyriausybinių arba ne pelno siekiančių organizacijų, viešųjų arba privačių institucijų ir privačių asmenų suteiktų konsultavimo paslaugų, kurių prašė Komitetas, išlaidoms padengti;
  - e) viešųjų arba privačių institucijų, taip pat privačių asmenų, ypač bendruomenių ir grupių narių, kuriuos Komitetas pakvietė į posėdį konsultuotis konkrečiais klausimais, dalyvavimo išlaidoms padengti.

II.2 Nematerialaus kultūros paveldo fondo išteklių didinimo priemonės

II.2.1 Dovanotojai

68. Komitetas priima įnašus į Nematerialaus kultūros paveldo fondą (toliau – Fondas) Komiteto gebėjimams vykdant savo funkcijas stiprinti.
69. Komitetas priima įnašus iš Jungtinių Tautų organizacijos ir jos specializuotų agentūrų bei programų, ypač Jungtinių Tautų vystymo programos, ir iš kitų tarptautinių organizacijų. Komitetas taip pat skatina valstybes, Konvencijos šalis, ir kitas valstybes savanoriškai daryti įnašus į Fondą. Komitetas į Fondą priima viešųjų ir privačių institucijų ir asmenų įnašus.
70. Komitetas skatina kurti nacionalinius, valstybinius ir privačius fondus ar asociacijas, siekiančias prisidėti prie Konvencijos tikslų įgyvendinimo, ir palankiai vertina jų įnašus į Nematerialaus kultūros paveldo fondą.
71. Komitetas kviečia valstybes, Konvencijos šalis, remti tarptautines UNESCO globojamas išteklių rinkimo kampanijas Fondui papildyti.

II.2.2 Sąlygos

72. Įnašai į Fondą negali būti susieti su jokiais politinėmis, ekonominėmis ar kitomis sąlygomis, nesuderinamomis su Konvencijos tikslais.

73. Nepriimami įnašai iš subjektų, kurių veikla nesuderinama su Konvencijos tikslais ir principais, su veikiančiomis tarptautinėmis teisinėmis žmogaus teises reglamentuojančiomis priemonėmis, su darnaus vystymosi reikalavimais ar su abipusės pagarbos tarp bendruomenių, grupių ir asmenų reikalavimais. Tam tikrus įnašų atvejus Sekretoriatas gali pateikti apsvarstyti Komitete.
74. Savanoriškų įnašų į Nematerialaus kultūros paveldo fondą tvarką nustato Finansinis fondo reglamentas, Generalinės Asamblėjos sudarytos Fondo panaudos gairės ir periodiškai Komiteto rengiami Fondo išteklių naudojimo planai. Savanoriškiems įnašams į Fondą taikomos tokios konkrečios nuostatos:
- (a) dovanotojai neturi tiesioginės įtakos tam, kaip Komitetas panaudos jų įnašus į Fondą;
  - (b) dovanotojams nėra pateikiamas individualus pranešimas nei finansinė ataskaita;
  - (c) susitarimas pasiekiamas vienkartinio Sekretoriato ir dovanotojo susirašinėjimu.
75. Savanoriškus įnašus galima padaryti pasinaudojus prie šių Veiklos direktyvų pridėtu laiško pavyzdžiu (žr. 1 priedą). Informacija apie taikomas savanoriškų įnašų procedūras pateikiama adresu <https://ich.www.unesco.org> arba kreipusis šiuo el. adresu ich@unesco.org.

II.2.3 Nauda dovanotojams

76. Sekretoriatas kasmet informuoja Komitetą apie savanoriškus įnašus į Fondą. Dovanotojams pageidaujant, Komitetas užtikrina įnašų matomumą. Apie savanoriškus įnašus pranešama Konvencijos interneto svetainėje.
77. Įnašų davėjai pripažįstami šiais būdais:
- a) Papildomi savanoriški valstybių, Konvencijos šalių, įnašai: Sekretoriatas pirmiausia Konvencijos interneto svetainėje abėcėlės tvarka skelbia atnaujintą papildomus savanoriškus įrašus pateikusių valstybių, Konvencijos šalių, sąrašą. Kas dveji metai Generalinės Asamblėjos sesijai parengiama spausdinta sąrašo versija.
  - b) Kitų valstybių, Jungtinių Tautų ir jų specializuotų agentūrų ir programų, kitų tarptautinių organizacijų ir valstybės institucijų įnašai: Sekretoriatas kitų valstybių, kurios nėra Konvencijos šalys, Jungtinių Tautų ir jų specializuotų agentūrų ir programų, kitų tarptautinių organizacijų ir valstybės institucijų, padariusių įnašus Fondui, atnaujintą sąrašą abėcėlės tvarka pirmiausia skelbia Konvencijos interneto svetainėje. Kas dveji metai Generalinės Asamblėjos sesijai parengiama spausdinta sąrašo versija.
  - c) Privačių organizacijų ir asmenų įnašai: Sekretoriatas skelbia atnaujintą sąrašą, kuriame mažėjančia įnašų tvarka įrašytos privačios organizacijos ir asmenys, padarę įnašus į Fondą. Sąrašas skelbiamas pirmiausia Konvencijos interneto svetainėje, o kas dveji metai Generalinės Asamblėjos sesijai parengiama spausdinta sąrašo versija. Padarę įnašą, privatūs įnašų davėjai gali 24 mėnesius viešinti savo bendradarbiavimą su Komitetu visais žiniasklaidos formatais, įskaitant brošiūras ir kitus leidinius. Naudojama medžiaga turi būti iš anksto peržiūrėta ir patvirtinta Sekretoriato ir negali atvirai reklamuoti įnašo davėjo produktų ar paslaugų.

78. Valstybės, Konvencijos šalys, skatinamos apsvarstyti galimybę pripažinti privačius Fondo įnašus tinkamais naudoti tokiais fiskaliniais mechanizmais, kaip mokesčių lengvatos ar kitos nacionalinės teisės nustatytos viešosios politikos priemonių formos, motyvuojančios teikti tokius finansinius įnašus.

III SKYRIUS. DALYVAVIMAS ĮGYVENDINANT KONVENCIJĄ

III.1 Bendruomenių, grupių ir kai kuriais atvejais asmenų, taip pat ekspertų, kompetencijos centrų ir mokslinių tyrimų institutų dalyvavimas

79. Atsižvelgdamas į Konvencijos 11 straipsnio b punktą ir 15 straipsnio esmę, Komitetas skatina valstybes, Konvencijos šalis, nustatyti veiksmingus ir vienas kitą papildančius bendradarbiavimo pagrindus tarp bendruomenių, grupių ir kai kuriais atvejais asmenų, kurie kuria, palaiko ir perduoda nematerialų kultūros paveldą, taip pat skatina ekspertų, kompetencijos centrų ir mokslinių tyrimų institutų bendradarbiavimą.
80. Valstybės, Konvencijos šalys, skatinamos kurti konsultavimo instituciją arba koordinavimo mechanizmą, kurie palengvintų bendruomenių, grupių ir kai kuriais atvejais asmenų, taip pat ekspertų, kompetencijos centrų ir mokslinių tyrimų institutų dalyvavimą, visų pirma:
- nustatant ir apibrėžiant skirtingas jų teritorijose esančias nematerialaus kultūros paveldo vertybes;
  - sudarant sąvadus;
  - rengiant ir vykdant programas, projektus ir veiklą;
  - rengiant nominacines paraiškas, teikiant vertybes įrašyti į sąrašus pagal atitinkamus šių Veiklos direktyvų 1 skyriaus punktus;
  - išbraukiant nematerialaus kultūros paveldo vertybę iš vieno sąrašo arba perkeliant į kitą, kaip nurodyta šių Veiklos direktyvų 38–40 punktuose.
81. Valstybės, Konvencijos šalys, imasi visų reikiamų priemonių, siekdamos atkreipti bendruomenių, grupių ir kai kuriais atvejais asmenų dėmesį į jų nematerialaus kultūros paveldo ir Konvencijos svarbą bei vertę taip, kad šio paveldo dalyviai galėtų visiškai pasinaudoti šiuo standartus nustatančiu dokumentu.
82. Laikydamosi Konvencijos 11–15 straipsnių nuostatų, valstybės, Konvencijos šalys, imasi tinkamų priemonių siekdamos užtikrinti bendruomenių, grupių ir kai kuriais atvejais asmenų gebėjimų stiprinimą.
83. Valstybės, Konvencijos šalys, atsižvelgdamos į esamą padėtį, skatinamos kurti ir nuolat atnaujinti ekspertų, kompetencijos centrų, mokslinių tyrimų institutų ir regionų centrų, aktyviai veikiančių Konvencijos reglamentuojamose srityse, kurie galėtų atlikti tyrimus, nurodytus Konvencijos 13 straipsnio c punkte, duomenų bazes.
84. Be privačių ir valstybės institucijų, nurodytų šių Veiklos direktyvų 89 punkte, Komitetas gali kviešti ekspertus, kompetencijos centrus ir mokslinių tyrimų institutus bei regionų centrus, aktyviai veikiančius Konvencijos reglamentuojamose srityse, konsultuoti konkrečiais klausimais.
85. Valstybės, Konvencijos šalys, stengiasi sudaryti palankesnes sąlygas bendruomenėms, grupėms ir kai kuriais atvejais asmenims susipažinti su mokslinių tyrimų, kuriuose jie

dalyvavo, rezultatais, taip pat skatinti pagarbą praktikai, reglamentuojančiai specifinius priegios prie nematerialaus kultūros paveldo aspektus pagal Konvencijos 13 straipsnio d punktą.

86. Valstybės, Konvencijos šalys, skatinamos kartu subregioniniu ir regioniniu lygmenimis plėtoti bendruomenių, ekspertų, kompetencijos centrų ir mokslinių tyrimų institutų tinklus, vystyti bendras vizijas, ypač susijusias su jų turimomis bendromis nematerialaus kultūros paveldo vertybėmis, ir tarpdisciplininį požiūrį.
87. Valstybės, Konvencijos šalys, kurios turi dokumentus, susijusius su nematerialaus kultūros paveldo vertybe, esančia kitos valstybės, Konvencijos šalies, teritorijoje, skatinamos pasidalyti tokiais dokumentais su ta kita valstybe, o ši skatinama leisti su šia informacija susipažinti suinteresuotoms bendruomenėms, grupėms ir kai kuriais atvejais asmenims, taip pat ekspertams, kompetencijos centrams ir mokslinių tyrimų institutams.
88. Valstybės, Konvencijos šalys, skatinamos dalyvauti veikloje, susijusioje su regioniniu bendradarbiavimu, įskaitant II kategorijos nematerialaus kultūros paveldo centrų, kurie yra arba bus įsteigti UNESCO organizacijos, veiklas, skatinamos sudaryti galimybes kuo veiksmingiau bendradarbiauti atsižvelgiant į Konvencijos 19 straipsnio nuostatas dalyvaujant bendruomenėms, grupėms ir kai kuriais atvejais asmenims, taip pat ekspertams, kompetencijos centrams ir mokslinių tyrimų institutams.
89. Atsižvelgdamas į skiriamas lėšas, Komitetas gali kviesti bet kurią valstybės arba privačią instituciją (įskaitant kompetencijos centrus ir mokslinių tyrimų institutus), taip pat privačius asmenis, kompetentingus nematerialaus kultūros paveldo srityje (įskaitant bendruomenes, grupes ir kitus ekspertus), dalyvauti Komiteto posėdžiuose siekiant išlaikyti aktyvų dialogą ir konsultuotis su jais dėl konkrečių klausimų pagal Konvencijos 8 straipsnio 4 dalį.

III.2 Nevyriausybinių organizacijų ir Konvencija

III.2.1 Nevyriausybinių organizacijų dalyvavimas nacionaliniu lygmeniu

90. Pagal Konvencijos 11 straipsnio b punktą valstybės, Konvencijos šalys, įtraukia susijusias nevyriausybines organizacijas įgyvendinant Konvenciją, *inter alia*, nustatydamos ir apibrėždamos nematerialų kultūros paveldą bei vykdydamos kitas tinkamas apsaugos priemonės, bendradarbiaudamos ir koordinuodamos veiklą su kitais subjektais, dalyvaujančiais įgyvendinant Konvenciją.

III.2.2 Akredituotų nevyriausybinių organizacijų dalyvavimas

Nevyriausybinių organizacijų akreditavimo kriterijai

91. Reikalaujama, kad nevyriausybinių organizacijų:
  - a) būtų įrodžiusios kompetenciją, ekspertines žinias ir patirtį išsaugant (kaip apibrėžta Konvencijos 2 straipsnio 3 dalyje) nematerialų kultūros paveldą, priklausantį, *inter alia*, vienai arba daugiau konkrečių sričių (Konvencijos 2 straipsnio 2 dalis);
  - b) būtų atitinkamai vietos, nacionalinio, regioninio arba tarptautinio pobūdžio;
  - c) turėtų tikslus, kurie atitinka Konvencijos dvasią, ir pageidautina, kad jų nuostatai arba įstatai taip pat atitiktų šiuos tikslus;

- d) pagal abipusės pagarbos principą bendradarbiautų su bendruomenėmis, grupėmis ir kai kuriais atvejais asmenimis, kurie kuria, palaiko ir perduoda nematerialų kultūros paveldą;
- e) vykdytų veiklą ir turėtų įrodymus apie:
  - i) nuolatinę aktyvią narystę, kuri formuoja bendruomenę, siekiančią tikslų, dėl kurių ji buvo įkurta;
  - ii) įsteigtą buveinę ir pagal nacionalinę teisę pripažįstamą juridinį statusą;
  - iii) ne mažesnę kaip ketverių metų egzistavimo ir atitinkamos veiklos vykdymo patirtį iki svarstymo dėl akreditacijos suteikimo.

Sąlygos ir akreditacijos peržiūra

- 92. Komitetas prašo, kad Sekretoriatas gautų nevyriausybinių organizacijų prašymus ir pateiktų Komitetui savo rekomendacijas dėl akreditacijos joms suteikimo ir dėl santykių su jomis palaikymo arba nutraukimo.
- 93. Komitetas pateikia savo rekomendacijas Generalinei Asamblėjai, kad ši priimtų sprendimą pagal Konvencijos 9 straipsnį. Gavęs ir vertindamas tokius prašymus, Komitetas privalo atsižvelgti į tolygaus geografinio atstovavimo principą remdamasis jam pateikta Sekretoriato informacija. Akredituotos nevyriausybines organizacijos turėtų laikytis taikytinų nacionalinių ir tarptautinių teisės ir etikos normų.
- 94. Komitetas persvarsto patariamąsios organizacijos įnašą ir įsipareigojimus bei savo santykius su ja kas ketverius metus nuo akreditacijos suteikimo, atsižvelgdamas į atitinkamos nevyriausybines organizacijos veiklos perspektyvą.
- 95. Sprendimas nutraukti santykius gali būti priimtas peržiūros metu, jeigu, Komiteto nuomone, to reikia. Atsižvelgiant į aplinkybes santykiai su atitinkama organizacija gali būti sustabdyti iki priimamas sprendimas nutraukti šiuos santykius.

Patariamąsios funkcijos

- 96. Komitetas gali nevyriausybinių organizacijų, kurios pagal Konvencijos 9 straipsnio 1 dalį veikia kaip Komiteto patarėjos, paprašyti pateikti jam, *inter alia*, vertinimo ataskaitas, padedančias Komitetui įvertinti:
  - a) nominacines paraiškas Nematerialaus kultūros paveldo, kurį reikia neatidėliojant saugoti, sąrašui;
  - b) Konvencijos 18 straipsnyje nurodytas programas, projektus ir veiklą;
  - c) tarptautinės paramos prašymus;
  - d) į Nematerialaus kultūros paveldo, kurį reikia neatidėliojant saugoti, sąrašą įrašytų vertybių išsaugojimo planų poveikį.

Akreditacijos suteikimo procedūra

- 97. Nevyriausybine organizacija, kuri prašo suteikti Komiteto patariamąsios organizacijos akreditaciją, Sekretoriatui pateikia šią informaciją:
  - a) organizacijos aprašymą, įskaitant visą jos oficialų pavadinimą;
  - b) pagrindinius tikslus;
  - c) visą adresą;

- d) įsteigimo datą arba apytikslę veikimo trukmę;
  - e) valstybės arba valstybių, kuriose ji vykdo veiklą, pavadinimus;
  - f) dokumentus, patvirtinančius, kad ji turi veiklos gebėjimų, įskaitant įrodymus apie:
    - i) nuolatinę aktyvią narystę, formuojančią bendruomenę, siekiant tikslų, dėl kurių ji buvo įkurta;
    - ii) įsteigtą buveinę ir pagal nacionalinę teisę pripažįstamą juridinį statusą;
    - iii) ne mažesnę kaip ketverių metų egzistavimo ir atitinkamos veiklos vykdymo patirtį iki svarstymo dėl akreditacijos suteikimo;
  - g) informaciją apie veiklą nematerialaus kultūros paveldo išsaugojimo srityje;
  - h) bendradarbiavimo su bendruomenėmis, grupėmis ir nematerialaus kultūros paveldo specialistais patirties aprašymą.
98. Prašymai suteikti akreditaciją turi būti parengti naudojant formą ICH-09 (prieinamą <https://ich.unesco.org> arba pateikus prašymą Sekretariatui), kurioje turi būti pateikta visa prašoma ir tik tokia informacija. Sekretariatas neporiniais metais iki balandžio 30 d. priima prašymus Komitetui svarstyti jo eilinės sesijos metu tais pačiais metais.
99. Sekretariatas registruoja pasiūlymus ir atnauja nevyriausybinių organizacijų, kurioms Komitetas suteikė akreditaciją, sąrašą.

IV SKYRIUS. SĄMONINGUMO APIE NEMATERIALŲ KULTŪROS PAVEDĄ DIDINIMAS IR KONVENCIJOS EMBLEMOS NAUDOJIMAS SIEKIANT IŠSAUGOTI NEMATERIALŲ KULTŪROS PAVEDĄ

IV.1 Sąmoningumo apie nematerialų kultūros paveldą didinimas

IV.1.1 Bendrosios nuostatos

100. Siekdamas veiksmingo Konvencijos įgyvendinimo, valstybės, Konvencijos šalys, visomis tinkamomis priemonėmis siekia užtikrinti pagarbą atitinkam bendruomenių, grupių ir asmenų nematerialiam kultūros paveldui, didinti sąmoningą nematerialaus kultūros paveldo svarbos suvokimą vietos, nacionaliniu ir tarptautiniu lygmenimis ir užtikrinti jo pripažinimą tarpusavyje.
101. Didinant sąmoningą specifinių nematerialaus kultūros paveldo vertybių svarbos suvokimą, visos valstybės, Konvencijos šalys, skatinamos vadovautis šiais principais:
- a) nematerialus kultūros paveldo apibrėžtis atitinka Konvencijos 2 straipsnio 1 dalyje pateiktąją;
  - b) atitinkamos bendruomenės, grupės ir kai kuriais atvejais asmenys, gavę visą reikiamą informaciją, yra davę laisvą išankstinį sutikimą skleisti informaciją apie jų puoselėjamą nematerialų kultūros paveldą ir yra užtikrintas kuo platesnis jų dalyvavimas sąmoningumą didinančiose veiklose;
  - c) įgyvendinant sąmoningumą didinančias veiklas laikomasi visiškos pagarbos paprotinėms praktikoms, kuriomis grindžiami specifiniai, ypač slapti ir šventi tokio paveldo aspektai;

- d) sąmoningumo apie nematerialų kultūros paveldą didinimo veiklos teikia naudos atitinkamoms šio paveldo bendruomenėms, grupėms ir kai kuriais atvejais asmenims.
102. Visos valstybės, Konvencijos šalys, skatinamos kuo rūpestingiau užtikrinti, kad sąmoningumą didinančios veiklos neturėtų poveikio, kuris:
- a) dekontekstualizuotų ir iškreiptų atitinkamo nematerialaus kultūros paveldo pavyzdžių ar išraiškų prigimtį;
  - b) išskirtų atitinkamas bendruomenes, grupes ir asmenis kaip nedalyvaujančius šiuolaikiniame gyvenime ar kaip nors kitaip pakenktų jų įvaizdžiui;
  - c) prisidėtų prie kokio nors diskriminavimo politiniu, socialiniu, etniniu, religiniu, kalbiniu ar lyties pagrindu pateisinimo;
  - d) paskatintų neteisėtą atitinkamų bendruomenių, grupių ar asmenų žinių ir įgūdžių pasisavinimą ar piktnaudžiavimą jomis;
  - e) kreiptų į perdėtą komerciją ar skatintų netvarų turizmą, kuris atitinkamam nematerialiam kultūros paveldui keltų pavojų.

IV.1.2 Vietos ir nacionalinis lygmenys

103. Valstybės, Konvencijos šalys, skatinamos parengti ir priimti etikos kodeksus, pagrįstus Konvencijos ir šių Veiklos direktyvų nuostatomis, kad užtikrintų tinkamus sąmoningumo apie savose teritorijose esantį nematerialaus kultūros paveldą didinimo būdus.
104. Valstybės, Konvencijos šalys, stengiasi užtikrinti, ypač taikydamos intelektinės nuosavybės teisę, privataus gyvenimo neliečiamumo teisę ir bet kurias kitas teisinės apsaugos formas, kad savo nematerialų kultūros paveldą kuriančių, palaikančių ir perduodančių bendruomenių, grupių ir asmenų teisės didinant sąmoningumą apie jų paveldą ar įtraukiant į komercinę veiklą būtų tinkamai apsaugotos.
105. Valstybės, Konvencijos šalys, visomis tinkamomis priemonėmis stengiasi informuoti visuomenę apie nematerialaus kultūros paveldo svarbą ir jam kylančius pavojus bei apie veiklas, vystomas įgyvendinant Konvenciją. Šiuo tikslu valstybės, Konvencijos šalys, skatinamos:
- a) remti žiniasklaidos kampanijas ir laidų kūrimą apie nematerialų kultūros paveldą, panaudojant visas žiniasklaidos formas;
  - b) remti nematerialiam kultūros paveldui skirtų simpoziumų, dirbtuvių, viešų forumų ir seminarų organizavimą, taip pat parodų, festivalių, nematerialaus kultūros paveldo dienų ir konkursų organizavimą;
  - c) remti atvejų studijas ir šios srities apžvalgas ir skleisti šią informaciją;
  - d) skatinti nematerialaus kultūros paveldo palaikytojų ir praktikų valstybės pripažinimo politiką;
  - e) propaguoti ir remti bendruomenių asociacijų kūrimąsi, skatinti jų informacijos mainus;
  - f) vystyti politiką, kuria siekiama pripažinti jų teritorijose esančio nematerialaus kultūros paveldo raiškos formų indėlį skatinant valstybių kultūrų įvairovę ir gerovę;

- g) remti sąmoningumo apie nematerialų kultūros paveldą didinimą skatinančios politikos kūrimą ir jos įgyvendinimą vietose.
106. Valstybės, Konvencijos šalys, deda ypatingas pastangas diegti priemones, kuriomis siekiama skatinti programas, projektus ir veiklas, Komiteto atrinktas pagal Konvencijos 18 straipsnį kaip geriausiai atspindinčias Konvencijos principus ir tikslus, bei skleisti apie juos informaciją.

Formalios ir neformalios švietimo priemonės

107. Valstybės, Konvencijos šalys, stengiasi visomis tinkamomis priemonėmis užtikrinti nematerialaus kultūros paveldo pripažinimą, pagarbą jam ir jo prestižo didinimą švietimo ir informavimo programomis, gebėjimus stiprinančia veikla ir neformaliomis žinių perdavimo priemonėmis (Konvencijos 14 straipsnio a punktas). Valstybės, Konvencijos šalys, ypač skatinamos įgyvendinti priemones ir politiką, kuria siekiama:
- a) propaguoti nematerialaus kultūros paveldo, kaip integracijos ir tarpkultūrinio dialogo priemonės, vaidmenį ir propaguoti daugiakalbį švietimą, įskaitant vietinius dialektus;
  - b) įtraukti mokymą apie nematerialų kultūros paveldą į mokyklos programą, pritaikius prie vietos specifiškumo, ir parengti tinkamą edukacinę ir mokymo medžiagą, knygas, kompaktines plokšteles, vaizdo medžiagą, dokumentinius filmus, vadovėlius ar brošiūras;
  - c) sustiprinti mokytojų gebėjimus mokyti apie nematerialų kultūros paveldą, siekiant šio tikslo parengti gaires ir vadovėlius;
  - d) įtraukti tėvus ir tėvų asociacijas, kad pasiūlytų nematerialaus kultūros paveldo mokymo mokyklose modulių ir temų;
  - e) įtraukti paveldo praktikus ir palaikytojus į edukacines programas ir pakviesti juos į mokyklas bei švietimo įstaigas pristatyti savo paveldo;
  - f) įtraukti jaunimą rinkti ir skleisti informaciją apie savo bendruomenių nematerialų kultūros paveldą;
  - g) pripažinti neformalaus nematerialaus kultūros paveldo žinių ir įgūdžių perdavimo svarbą;
  - h) teikti pirmenybę nematerialaus kultūros paveldo patirčiai per praktinius metodus, naudojant dalyvavimo edukacines metodikas, taip pat žaidimų, namų pamokų ir pameistrystės formas;
  - i) vystyti tokias veiklas kaip mokomosios vasaros stovyklos, atvirų durų dienos, vizitai, fotografijos ir videodarbu konkursai, kultūros maršrutai ar mokyklos išvykos į gamtos vietas ir atmintinas vietas, kurios privalo išlikti, kad nematerialus kultūros paveldas galėtų reikštis;
  - j) kur tinkama, maksimaliai pasinaudoti informacinėmis ir ryšių technologijomis;
  - k) dėstyti apie nematerialų kultūros paveldą universitetuose ir puoselėti tarpdisciplinines mokslines, technines ir menines studijas, taip pat mokslinių tyrimų metodologijas;
  - l) vykdyti profesinį jaunimo orientavimą informuojant juos apie nematerialaus kultūros paveldo vertę asmeniniam ir profesiniam tobulėjimui;

- m) mokyti bendruomenes, grupes ir asmenis su nematerialiu kultūros paveldu susijusio smulkiojo verslo vadybos.

Bendruomenių centrai ir asociacijos, muziejai, archyvai ir kiti panašūs subjektai

108. Pačių bendruomenių įkurti ir administruojami bendruomenių centrai ir asociacijos gali vaidinti esminį vaidmenį perduodant nematerialų kultūros paveldą kitoms kartoms bei informuojant plačiąją visuomenę apie jo svarbą šioms bendruomenėms. Siekiant prisidėti prie sąmoningumo apie nematerialų kultūros paveldą ir jo svarbą didinimo, skatinama, kad bendruomenių centrai ir asociacijos būtų:
- a) bendruomenių naudojami kaip kultūros erdvės, kuriose nematerialus kultūros paveldas išsaugomas neformaliomis priemonėmis;
  - b) naudojami kaip vietos, kuriose perduodamos tradicinės žinios ir įgūdžiai, taip prisidedant prie kartų dialogo;
  - c) tarnautų kaip informacijos apie bendruomenės nematerialų kultūros paveldą centrai.
109. Mokslinių tyrimų institutai, kompetencijos centrai, muziejai, archyvai, bibliotekos, dokumentacijos centrai ir panašūs subjektai vaidina svarbų vaidmenį renkant, dokumentuojant, archyvuojant ir išsaugant duomenis apie nematerialų kultūros paveldą, taip pat suteikiant informaciją ir didinant sąmoningumą apie jo svarbą. Siekiant sustiprinti jų funkcijas didinant sąmoningumą apie nematerialų kultūros paveldą, šie subjektai skatinami:
- a) įtraukti nematerialaus kultūros paveldo praktikus ir palaikytojus organizuojant parodas, paskaitas, seminarus, debatus ir mokymus apie jų paveldą;
  - b) įdiegti ir išvystyti dalyvavimo metodus pateikiant nematerialų kultūros paveldą kaip gyvą ir nuolat besikeičiantį;
  - c) labiau sutelkti dėmesį į nuolatinį žinių ir įgūdžių, būtinų nematerialiam kultūros paveldui išsaugoti, atkūrimą ir perdavimą, o ne į su šiuo paveldu siejamus objektus;
  - d) kur tinkama, nematerialaus kultūros paveldo prasmei ir vertei perduoti panaudoti informacines ir ryšių technologijas;
  - e) į jų valdymą įtraukti praktikus ir palaikytojus, diegiant vietoje vystomas dalyvavimo sistemas.

Informacijos priemonės ir žiniasklaida

110. Žiniasklaida gali veiksmingai prisidėti didinant sąmoningumą apie nematerialų kultūros paveldą.
111. Žiniasklaida skatinama prisidėti didinant sąmoningumą apie nematerialų kultūros paveldą, kaip svarbią priemonę visuomenės sanglaudai, darniam vystymuisi ir konfliktų prevencijai, užuot akcentavus tik jo estetinius ar pramoginius aspektus.
112. Žiniasklaida skatinama prisidėti prie plačiosios visuomenės sąmoningumo apie nematerialaus kultūros paveldo formų įvairovę ir raišką didinimo, ypač rengdama specializuotas programas ir produktus skirtingoms tikslinėms grupėms.
113. Audiovizualinės žiniasklaidos priemonės skatinamos kurti kokybiškas televizijos ir radijo programas bei dokumentinius filmus, didinančius nematerialaus kultūros

paveldo matomumą ir jo vaidmenį šiuolaikinėse visuomenėse. Vietos transliavimo tinklai ir bendruomenių radijo stotys galėtų vaidinti pagrindinį vaidmenį stiprinant vietos kalbą ir kultūros žinias bei skleidžiant informaciją apie gerąją išsaugojimo praktiką.

114. Žiniasklaida skatinama prisidėti prie bendruomenių dalijimosi informacija naudojant esamus tinklus, taip paremti jų išsaugojimo pastangas arba suteikti forumą diskusijoms vietos ir nacionaliniu lygmenimis.
115. Informacinių technologijų įstaigos skatinamos remti interaktyvų keitimąsi informacija ir stiprinti neformalias nematerialaus kultūros paveldo perdavimo priemones, ypač kuriant jaunimui skirtas interaktyvias programas ir žaidimus.

Su nematerialiu kultūros paveldu susijusi komercinė veikla

116. Komercinė veikla, kuri gali susiformuoti iš kai kurių nematerialaus kultūros paveldo formų, bei prekyba kultūros prekėmis ir paslaugomis, susijusiomis su nematerialiu kultūros paveldu, gali padidinti sąmoningumą apie tokio paveldo svarbą ir atnešti pajamų jo praktikams. Jos gali padėti pagerinti paveldą palaikančių ir praktikuojančių bendruomenių gyvenimo lygį, sustiprinti vietos ekonomiką ir prisidėti prie socialinės sanglaudos. Tačiau ši veikla ir prekyba neturi kelti pavojaus nematerialaus kultūros paveldo gyvybingumui, todėl turi būti imtasi visų tinkamų priemonių užtikrinti, kad pirmiausia tai duotų naudos su šiuo paveldu susijusioms bendruomenėms. Ypatingą dėmesį reikia atkreipti į tai, kaip tokia veikla gali paveikti nematerialaus kultūros paveldo pobūdį ir gyvybingumą, ypač nematerialaus kultūros paveldo apraiškas ritualinėje, socialinių praktikų arba žinių apie gamtą ir visatą srityse.
117. Ypatingas dėmesys turi būti skiriamas siekiant išvengti neteisėto komercinio pasisavinimo, užtikrinant tvarų turizmą ir stengiantis atrasti reikiamą pusiausvyrą tarp komercinės šalies, viešojo administravimo ir kultūros praktikų interesų ir užtikrinti, kad komercinė panauda neiškreiptų nematerialaus kultūros paveldo reikšmės ir tikslo su šiuo paveldu susijusioje bendruomenėje.

IV.1.3 Tarptautinis lygmuo

118. Komitetas kiekvienais metais atnaujina ir skelbia Nematerialaus kultūros paveldo, kurį reikia neatidėliojant saugoti, sąrašą, Reprezentatyvųjų žmonijos nematerialaus kultūros paveldo sąrašą bei Geriausiai Konvencijos principus ir tikslus atspindinčių programų, projektų ir veiklos registrą. Kad užtikrintų geresnį nematerialaus kultūros paveldo matomumą ir sąmoningumą apie jo svarbą vietos, nacionaliniu ir tarptautiniu lygmenimis, Komitetas skatina ir remia kuo plačiausią sąrašų sklaidą, naudodamasis formaliomis ir neformaliomis priemonėmis, ypač pasitelkdamas:
  - a) mokyklas, įskaitant UNESCO asocijuotųjų mokyklų tinklą;
  - b) bendruomenių centrus, muziejus, archyvus, bibliotekas ir panašius subjektus;
  - c) universitetus, kompetencijos centrus ir mokslinių tyrimų institutus;
  - d) visas žiniasklaidos formas, įskaitant UNESCO interneto svetainę.
119. Komitetas skatina audiovizualinės ir skaitmeninės medžiagos gamybą, taip pat leidinių ir kitos reklaminės medžiagos, pavyzdžiui, žemėlapių, pašto ženklų, plakatų arba lipdukų rengimą apie nematerialų kultūros paveldą, įskaitant į sąrašus įrašytas vertybes.

120. Skelbiant ir skleidžiant informaciją apie į sąrašus įrašytas vertybes, reikia pasirūpinti, kad jos būtų pateiktos savo kontekste ir sutelkiant dėmesį labiau į jų vertę bei svarbą atitinkamoms bendruomenėms, o ne į jų estetinį patrauklumą ar pramoginę vertę.
121. Komitetas rūpinasi programų, projektų ir veiklos, kuriuos laiko geriausiai atspindinčiais Konvencijos principus ir tikslus, įgyvendinimu, skleisdamas gerąją praktiką visomis įmanomomis priemonėmis, įskaitant pirmiau nurodytas šių Veiklos direktyvų 118 punkte.
122. Siekiant visiško ir maksimalaus matomumo bei didinti sąmoningumą apie nematerialų kultūros paveldą, laikantis šių Veiklos direktyvų 126–150 punktuose suformuluotų principų ir nuostatų, gali būti naudojama Konvencijos emblema.
123. Siekdamas padėti Komitetui didinti sąmoningumą apie nematerialų kultūros paveldą, UNESCO Sekretoriatas:
  - a) veikia kaip informacijos apie nematerialų kultūros paveldą rinkimo, mainų ir platinimo centras, ypač palaikydamas ir atnaujindamas duomenų bazes, informacijos valdymo sistemą ir interneto svetainę;
  - b) palengvina informacijos mainus tarp bendruomenių ir grupių, pilietinės visuomenės, nevyriausybinių organizacijų, kompetencijos centrų, mokslinių tyrimų institutų ir kitų organizacijų, turinčių patirties ir interesų nematerialaus kultūros paveldo srityje;
  - c) skirtingoms auditorijoms rengia mokymo ir informacinę medžiagą, remiančią išsaugojimą ir sąmoningumo didinimo pastangas; tokia medžiaga turi būti lengvai dauginama ir vietose išverčiama;
  - d) organizuoja dirbtuves, seminarus ir tarptautines konferencijas ir juose dalyvauja teikdamas informaciją apie Konvenciją;
  - e) siekdamas didinti sąmoningumą apie nematerialaus kultūros paveldo svarbą, koordinuoja pastangas su kitų UNESCO norminių priemonių ir programų sekretoriatais, kitomis JT agentūromis ir programomis bei kitomis tarpvyriausybėmis organizacijomis;
  - f) propaguoja nematerialaus kultūros paveldo svarbą, minint tokias tarptautines šventes, kaip Tarptautinė gimtosios kalbos diena arba Pasaulinė kultūrų įvairovės diena dialogui ir vystymuisi, bei rengia tarptautines kampanijas, siekiančias didinti sąmoningumą apie nematerialų kultūros paveldą ir gausinti savanoriškus įnašus į Nematerialaus kultūros paveldo fondą;
  - g) į UNESCO teikiamų stipendijų mokymuisi ir praktikai sistemą įtraukia mokymus apie nematerialių kultūros paveldą.

IV.2 Nematerialaus kultūros paveldo išsaugojimo konvencijos emblemos naudojimas

IV.2.1 Apibrėžtis

124. Konvencijos emblema, arba logotipas, naudojama kaip oficialus antspaudas, pavaizduota žemiau:

125. Konvencijos emblema naudojama sykiu su UNESCO emblema ir negali būti naudojama skyriumi, suprantant, kad kiekvienos naudojimą reglamentuoja atskiros taisyklės ir kiekvienam panaudojimo pagal atitinkamas taisykles atvejui turi būti gautas leidimas.

IV.2.2 UNESCO ir Konvencijos emblemų naudojimo taisyklės

126. Šių Veiklos direktyvų nuostatos taikomos tik Konvencijos emblemos naudojimui.

127. UNESCO emblemos, pateikiamos kartu su Konvencijos emblema, naudojimą reglamentuoja UNESCO pavadinimo, akronimo, logotipo ir interneto domeno naudojimo direktyvos, priimtos UNESCO Generalinės konferencijos¹.

128. Naudoti Konvencijos emblemą, susietą su UNESCO emblema, turi būti gautas oficialus leidimas pagal šias Direktyvas (Konvencijos emblemos daliai) ir pagal UNESCO pavadinimo, akronimo, logotipo ir interneto domeno naudojimą reguliuojančias direktyvas (UNESCO emblemos dalis), išduodamas laikantis atitinkamų procedūrų, pateikiamų atitinkamai pagal vienas ir kitas direktyvas.

IV.2.3 Emblemos naudojimo teisės

129. Naudoti Konvencijos emblemą be prieš tai suteikto leidimo pagal šiose Veiklos direktyvose nustatytas taisykles turi teisę tik Konvencijos valdymo organai, t. y. Generalinė Asamblėja ir Komitetas bei Sekretoriatas.

IV.2.4 Leidimo išdavimas

130. Leidimo naudoti Konvencijos emblemą išdavimas yra Konvencijos valdymo organų – Generalinės Asamblėjos ir Komiteto prerogatyva. Specifiniais atvejais, kaip nurodyta šiose Veiklos direktyvose, valdymo organai suteikia generaliniam direktoriui teisę suteikti leidimą naudoti emblemą kitoms organizacijoms. Leidimo naudoti Konvencijos emblemą išdavimo teisė kitoms organizacijoms nesuteikiama.

131. Generalinė Asamblėja ir Komitetas leidimą naudoti Konvencijos emblemą suteikia priimdami nutarimus ir sprendimus, ypač oficialių partnerių organizuojamų veiklų, pasaulinių ar regioninių apdovanojimų ir valstybių narių ypatingų renginių atvejais. Generalinė Asamblėja ir Komitetas gali įgalinti nacionalinę UNESCO komisiją ar kitą deramai paskirtą instituciją atitinkamos valstybės, Konvencijos šalies, prašymu naudoti emblemą ir spręsti su jos naudojimu susijusius klausimus nacionaliniu lygmeniu.

132. Konvencijos valdymo organai turi užtikrinti, kad jų nutarimuose ir sprendimuose, vadovaujantis šiomis Direktyvomis būtų nustatytas suteikto leidimo terminas.

---

¹ Naujausia UNESCO pavadinimo, akronimo, logotipo ir interneto domeno naudojimo direktyvų versija pateikiama Generalinės konferencijos 34-osios sesijos 86 rezoliucijos priede (34 C/Resolution 86) arba šiuo adresu: <http://unesdoc.unesco.org/images/0015/001560/156046e.pdf>.

133. Generalinis direktorius yra įgaliotas duoti leidimą naudoti Konvencijos emblemą patronažo ir sutartinių susitarimų bei partnerystės atvejais, taip pat specifinėms sklaidos veikloms.
134. Bet koks sprendimas suteikti leidimą naudoti Konvencijos emblemą grindžiamas šiais kriterijais: (i) sąsajų su Konvencijos tikslais ir uždaviniais svarba ir (ii) atitiktis Konvencijos principams.
135. Valdymo organai gali kreiptis į generalinį direktorių, kad jis pristatytų jiems kai kuriuos leidimo išdavimo atvejus ir (arba) retkarčiais arba sistemingai teiktų jiems ataskaitas apie specifinius emblemos naudojimo ir (arba) leidimo išdavimo atvejus, ypač susijusius su leidimais emblemą naudoti patronažo, partnerystės ir komercijos tikslais.
136. Generalinis direktorius gali nuspręsti tam tikrais atvejais leidimo suteikimo klausimą pateikti svarstyti Konvencijos valdymo organams.

IV.2.5 Emblemos naudojimo patronažo atveju kriterijai ir sąlygos

137. Leidimas naudoti emblemą patronažo tikslais gali būti suteikiamas įvairių veiklų, pavyzdžiui, vaidinimų, kinematografinių darbų ir kitų audiovizualinių kūrinių, leidinių, kongresų, susirinkimų ir konferencijų, prizų teikimo bei kitų nacionalinių ir tarptautinių renginių, atvejais bei kūriniams, kurie atspindi nematerialų kultūros paveldą.
138. Prašymo suteikti leidimą naudoti Konvencijos emblemą patronažo tikslais procedūras suformuluoja Sekretoriatas, laikydamasis šių kriterijų ir sąlygų:
  - a) Kriterijai:
    - i) **Poveikis:** leidimas naudoti emblemą gali būti suteiktas išskirtinėms veikloms, kurios, tikėtina, turės realų poveikį nematerialaus kultūros paveldo išsaugojimui ir reikšmingai padidins Konvencijos matomumą.
    - ii) **Patikimumas:** būtinas tinkamas užtikrinimas dėl atsakingų asmenų (profesinė patirtis ir reputacija, charakteristikos ir rekomendacijos, teisinės ir finansinės garantijos) ir planuojamų veiklų politinis, teisinis, finansinis ir techninis įgyvendinamumas.
  - b) Sąlygos:
    - i) Prašymas naudoti Konvencijos emblemą patronažo tikslais turi būti pateiktas Sekretariatui bent prieš tris mėnesius iki pirmos numatyto emblemos naudojimo laikotarpio dienos; leidimas naudoti Konvencijos emblemą patronažo tikslais suteikiamas raštiškai, išimtinai tik generalinio direktoriaus.
    - ii) Nacionalinių veiklų atvejais sprendimas dėl leidimo naudoti Konvencijos emblemą patronažo tikslais priimamas privalomų konsultacijų su valstybe, Konvencijos šalimi, kurios teritorijoje vykdoma veikla, pagrindu.
    - iii) Konvencijai turi būti suteiktas atitinkamo masto matomumas, ypač naudojant jos emblemą.
    - iv) Leidimas naudoti Konvencijos emblemą patronažo tikslais gali būti suteiktas atskiroms arba sistemingai vykdomoms veikloms. Pastaruoju atveju turi būti nustatomas terminas ir leidimas periodiškai atnaujinamas.

139. Atitinkamos bendruomenės, grupės ir kai kuriais atvejais asmenys skatinami naudoti Konvencijos emblemą atsižvelgiant į jų veiklą ir specialius renginius, kuriais siekiama išsaugoti ir propaguoti savo kultūrinį paveldą, įrašytą į Nematerialaus kultūros paveldo, kurį reikia neatidėliojant saugoti, arba į Reprezentatyvųjų žmonijos nematerialaus kultūros paveldo sąrašus, laikantis šiose Veiklos direktyvose nurodytų sąlygų.

IV.2.6 Emblemos naudojimas komerciniais tikslais ir sutartimi įformintų susitarimų atveju

140. Bet kuriuose sutartimi įformintuose susitarimuose tarp Sekretoriato ir išorinių organizacijų dėl jų komercinio Konvencijos emblemos naudojimo (pavyzdžiui, esant partnerystei su privačiu sektoriumi ar pilietine visuomene, bendros leidybos ir bendros gamybos sutarčių arba sutarčių su profesionalais ir asmenimis, remiančiais Konvenciją, atvejais) turi būti įtrauktas standartinis skirsnis, nustatantis sąlygą, kad bet kuriuo atveju norint naudoti emblemą turi būti pateiktas raštiškas prašymas ir taip pat gautas raštiškas leidimas ją naudoti.
141. Leidimai, suteikti tokių sutartimi įformintų susitarimų pagrindu, galioja tik ribotame įvardytos veiklos kontekste.
142. Prekių ar paslaugų, žymimų Konvencijos emblema, pardavimas iš esmės siekiant pelno šių Veiklos direktyvų tikslais traktuojamas kaip „komercinis naudojimas“. Bet kokiam Konvencijos emblemos komerciniam naudojimui būtinas aiškus generalinio direktoriaus leidimas specialaus sutartimi įforminto susitarimo pagrindu. Jeigu komercinis emblemos panaudojimas yra tiesiogiai susijęs su tam tikra į sąrašą įrašyta vertybe, generalinis direktorius leidimą gali suteikti pasikonsultavęs su susijusia (-iomis) valstybe (-ėmis), Konvencijos šalimi (-imis).
143. Kai, kaip minėta ankstesniuose punktuose, tikimasi pelno, generalinis direktorius turi užtikrinti, kad Nematerialaus kultūros paveldo fondas gaus deramą įplaukų dalį, ir turi būti sudaryta sutartis dėl šio projekto, įskaitant ir susitarimus dėl pajamų Fondui. Tokie įnašai į Fondą tvarkomi pagal Nematerialaus kultūros paveldo fondo finansinį reglamentą.

IV.2.7 Grafinis emblemos standartas

144. Konvencijos emblema atgaminama pagal Konvencijos interneto svetainėje paskelbtą tikslų Sekretoriato parengtą grafinį standartą ir negali būti keičiama.

IV.2.8 Apsauga

145. Tiek, kiek Konvencijos emblema yra aptarta ir priimta Paryžiaus sąjungos valstybių narių 1883 m. Paryžiaus konvencijos dėl pramoninės nuosavybės apsaugos, peržiūrėtos Stokholme 1967 m., 6ter skyriuje, UNESCO naudojasi valstybių, Paryžiaus konvencijos narių, vidaus sistemomis, kad užkirstų kelią tokiems Konvencijos emblemos naudojimo atvejams, kai apgaulingai nurodomas ryšys su UNESCO ir Konvencija arba šia emblema kitaip piktnaudžiaujama.
146. Valstybės, Konvencijos šalys, prašomos pateikti Sekretariatui atsakingų už emblemos naudojimo priežiūrą įstaigų pavadinimus ir adresus.
147. Prašantieji panaudoti emblemą nacionaliniu lygmeniu skatinami pasikonsultuoti su atsakingomis nacionalinėmis įstaigomis. Sekretoriatas informuoja atsakingas nacionalines įstaigas apie leidimo suteikimo atvejus.

148. Tam tikrais atvejais Konvencijos valdymo organai gali kreiptis į generalinį direktorių dėl Konvencijos emblemos naudojimo stebėjimo ir prireikus iškelti bylą dėl piktnaudžiavimo emblema.
149. Generalinis direktorius yra atsakingas už bylos iškėlimą, kai Konvencijos emblema tarptautiniu lygmeniu naudojama be leidimo. Nacionaliniu lygmeniu ši atsakomybė tenka atsakingoms nacionalinėms institucijoms.
150. Sekretoriatas ir valstybės, Konvencijos šalys, turi glaudžiai bendradarbiauti, kad kartu su kompetentingomis institucijomis užkirstų kelią bet kokiam neteisėtam Konvencijos emblemos panaudojimui nacionaliniu lygmeniu, kaip nustatyta šiose Veiklos direktyvose.

V SKYRIUS. ATASKAITOS KOMITETUI

V.1 Valstybių, Konvencijos šalių, teikiamos Konvencijos įgyvendinimo ataskaitos

151. Kiekviena valstybė, Konvencijos šalis, periodiškai teikia Komitetui teisėkūros, reguliavimo ir kitų priemonių, kurių buvo imtasi įgyvendinant Konvenciją, ataskaitas. Valstybės, Konvencijos šalys, skatinamos surinktus duomenis apie Konvencijos įgyvendinimą papildyti nevyriausybinių organizacijų pateikta informacija.
152. Valstybė, Konvencijos šalis, taikydama regioninį rotacijos principą, kas šešeri metai iki gruodžio 15 d. teikia Komitetui savo nacionalinę periodinę ataskaitą. Tokios rotacijos tvarką nustato Komitetas šešerių metų periodinių ataskaitų teikimo ciklo pradžioje. Valstybės, Konvencijos šalys, periodinių ataskaitų teikimo procesą išnaudoja aktyviems regioniniams mainams ir bendradarbiavimui skatinti. Formą ICH-10 kiekviena valstybė, Konvencijos šalis, turi užpildyti internetu (<https://ich.unesco.org/>), o Sekretoriatas ją atitinkamai laikotarpiais peržiūri.
153. Valstybė, Konvencijos šalis, teikia ataskaitas apie teisėkūros, reguliavimo ir kitas priemones, kurių ji ėmėsi įgyvendindama Konvenciją nacionaliniu lygmeniu, įskaitant:
  - a) nematerialaus kultūros paveldo, esančio jos teritorijoje, sąvadų parengimą, kaip aprašyta Konvencijos 11 ir 12 straipsniuose;
  - b) kitas išsaugojimo priemones, kaip nurodyta Konvencijos 11 ir 13 straipsniuose, įskaitant:
    - i) bendros politikos, kuria būtų siekiama skatinti nematerialaus kultūros paveldo praktikas visuomenėje ir įtraukti tokio paveldo išsaugojimą į savo planavimo programas, nustatymą;
    - ii) mokslinių, techninių ir meninių studijų skatinimą siekiant nustatyti, kaip veiksmingai išsaugoti nematerialų kultūros paveldą;
    - iii) kiek tai įmanoma, prieigos prie informacijos, susijusios su nematerialiu kultūros paveldu, palengvinimą, kartu laikantis įprastų paprotinių praktikų, susijusių su specifiniais prieigos prie tokio paveldo aspektais.
154. Valstybė, Konvencijos šalis, teikia ataskaitas apie teisėkūros, reguliavimo ir kitas priemones, kurių ji ėmėsi nacionaliniu lygmeniu stiprindama institucinius nematerialaus kultūros paveldo išsaugojimo gebėjimus, kaip aprašyta Konvencijos 13 straipsnyje, įskaitant:

- a) vienos arba daugiau kompetentingų institucijų nematerialiam kultūros paveldui išsaugoti paskyrimą ir steigimą;
  - b) nematerialaus kultūros paveldo vadybos mokymo įstaigų bei tokio paveldo perdavimo stiprinimą;
  - c) nematerialaus kultūros paveldo dokumentavimo įstaigų steigimą ir, kiek tai įmanoma, jų paslaugų lengvesnį prieinamumą.
155. Valstybė, Konvencijos šalis, teikia ataskaitas apie teisėkūros, reguliavimo ir kitas priemones, kurių ji ėmėsi nacionaliniu lygmeniu siekdama užtikrinti didesnį nematerialaus kultūros paveldo pripažinimą, pagarbą jam ir jo prestižo kėlimą, visų pirma apie Konvencijos 14 straipsnyje nurodytas priemones:
- a) švietimo, sąmoningumo didinimo ir informavimo programas;
  - b) konkrečias švietimo ir mokymo programas atitinkamose bendruomenėse ir grupėse;
  - c) gebėjimus stiprinančią veiklą, kurios tikslas išsaugoti nematerialų kultūros paveldą;
  - d) neformalias žinių perdavimo priemones;
  - e) švietimo veiklas, kad būtų saugomos gamtos vietovės ir atminties vietos.
156. Valstybė, Konvencijos šalis, teikia ataskaitas apie priemones, kurių ji ėmėsi dvišaliu, subregioniniu, regioniniu ir tarptautiniu lygmenimis įgyvendindama Konvenciją, įskaitant tokias tarptautinio bendradarbiavimo priemones kaip keitimasis informacija, dalijimasis patirtimi ir kitos bendros iniciatyvos, kaip nurodyta Konvencijos 19 straipsnyje.
157. Valstybė, Konvencijos šalis, teikia ataskaitas apie visų jos teritorijoje esamų nematerialaus kultūros paveldo vertybių, kurios buvo įrašytos į Reprezentatyvųjį žmonijos nematerialaus kultūros paveldo sąrašą, padėtį. Valstybė, Konvencijos šalis, privalo ypatingą dėmesį skirti lyčių vaidmens klausimui ir siekia užtikrinti kuo platesnį atitinkamų bendruomenių, grupių ir tam tikrais atvejais asmenų bei atitinkamų nevyriausybinų organizacijų dalyvavimą rengiant tokias ataskaitas, kuriose apie kiekvieną vertybę nurodoma ši informacija:
- a) vertybės socialinės ir kultūrinės funkcijos;
  - b) jos gyvybingumo įvertinimas ir pavojai, su kuriais susiduriama, jei tokių yra;
  - c) vertybės indėlis siekiant šio sąrašo tikslų;
  - d) pastangos propaguoti arba stiprinti vertybę, visų pirma įgyvendinant visas priemones, kurios galėjo būti reikalingos vertybę įrašius į šį sąrašą;
  - e) bendruomenių, grupių ir asmenų bei atitinkamų nevyriausybinų organizacijų dalyvavimas išsaugant vertybę ir jų tęstiniai įsipareigojimai užtikrinti tolesnį jos išsaugojimą.
158. Valstybė, Konvencijos šalis, teikia ataskaitas apie vertybės, įrašytos į Reprezentatyvųjį žmonijos nematerialaus kultūros paveldo sąrašą, institucinį kontekstą, įskaitant:
- a) kompetentingą instituciją (-as), dalyvaujančią (-ias) ją administruojant ir (arba) išsaugant;

- b) su vertybe ir jos išsaugojimu susijusios bendruomenės arba grupės organizaciją (-as).

159. Valstybės, Konvencijos šalys, laiku pateikia atsakymus į konkrečius Komiteto prašymus pateikti papildomą informaciją, prireikus ir neatsižvelgiant į Komiteto nustatytą regioninį ciklą, reglamentuotą laikantis 152 punkto nuostatų.

V.2 Valstybių, Konvencijos šalių, ataskaitos apie vertybes, įrašytas į Nematerialaus kultūros paveldo, kurį reikia neatidėliojant saugoti, sąrašą

160. Kiekviena valstybė, Konvencijos šalis, teikia Komitetui ataskaitas apie jos teritorijoje esančių nematerialaus kultūros paveldo vertybių, kurios buvo įrašytos į Nematerialaus kultūros paveldo, kurį reikia neatidėliojant saugoti, sąrašą, padėtį. Ataskaitos teikiamos Komitetui paprašius arba nepaprastos skubos atvejais – pasitarus su Komitetu. Rengdama tokias ataskaitas valstybė, Konvencijos šalis, siekia kuo plačiau įtraukti atitinkamas bendruomenes, grupes ir tam tikrais atvejais asmenis bei atitinkamas nevyriausybinės organizacijas.

161. Tokios ataskaitos paprastai teikiamos Komitetui iki ketvirtų metų nuo to laiko, kai vertybė buvo įrašyta, gruodžio 15 d., o po to – kas ketverius metus. Formą ICH-11 kiekviena valstybė, Konvencijos šalis, turi užpildyti internetu (<https://ich.unesco.org/>), o Sekretoriatas ją atitinkamai laikotarpiais peržiūri. Įrašydamas vertybę Komitetas kiekvienu konkrečiu atveju gali nustatyti atskirą ataskaitų teikimo tvarkaraštį, kuris galios vietoj įprasto ketverių metų ciklo.

162. Valstybė, Konvencijos šalis, privalo ypatingą dėmesį skirti lyčių vaidmeniui ir pranešti apie esamą vertybės padėtį, įskaitant:

- a) jos socialines ir kultūrinės funkcijas;
- b) jos gyvybingumo įvertinimą ir esamus pavojus, su kuriais susiduriama;
- c) pastangų išsaugoti vertybę įtaką, visų pirma išsaugojimo plano, kuris buvo pateiktas vertybę nominuojant, įgyvendinimą;
- d) atnaujintą išsaugojimo planą, pridėtą prie nominacinės paraiškos arba ankstesnės ataskaitos;
- e) bendruomenių, grupių ir asmenų bei atitinkamų nevyriausybinės organizacijų dalyvavimą išsaugant vertybę ir prisiimant tęstinius įsipareigojimus užtikrinti tolesnį jos išsaugojimą.

163. Valstybė, Konvencijos šalis, teikia ataskaitas apie vertybės, įrašytos į sąrašą, institucinį kontekstą, įskaitant:

- a) kompetentingą instituciją (-as), dalyvaujančią ją išsaugant;
- b) su vertybe ir jos išsaugojimu susijusios bendruomenės arba grupės organizaciją (-as).

164. Valstybės, Konvencijos šalys, atsakymus į konkrečius Komiteto papildomos informacijos prašymus pateikia laiku, o prireikus – laikydamosi 161 punkte nurodytų terminų.

V.3 Ataskaitų priėmimas ir svarstymas

165. Sekretoriatas gautas valstybių, Konvencijos šalių, ataskaitas registruoja ir patvirtina, kad jas gavo. Jeigu ataskaita nėra iki galo užpildyta, valstybei, Konvencijos šaliai bus patariama, kaip ją užpildyti.
166. Likus keturioms savaitėms iki Komiteto sesijos Sekretoriatas jam pateikia visų laikantis 152 punkto gautų ataskaitų apžvalgą. Apžvalga kartu su ataskaitomis, gautomis laikantis 152 ir 161 punktų, taip pat skelbiama viešai prieigai internete ta kalba, kuria jas pateikė valstybės, Konvencijos šalys, nebent išimtiniais atvejais Komitetas nuspręstų kitaip.
167. Ištrinta.

V.4 Valstybių, nesančių Konvencijos šalimis, ataskaitos apie vertybes, įrašytas į Reprezentatyvųjų žmonijos nematerialaus kultūros paveldo sąrašą

168. 157–159 ir 165–166 punktai visa apimtimi taikomi valstybėms, nesančioms Konvencijos šalimis, kurių teritorijose yra šedevrais paskelbtos vertybės, įrašytos į Reprezentatyvųjų žmonijos nematerialaus kultūros paveldo sąrašą, ir kurios sutiko prisiimti Konvencijoje nustatytas teises ir įsipareigojimus.
169. Valstybės, nesančios Konvencijos šalimis, teikia Komitetui užpildytas ataskaitas iki 2014 m. gruodžio 15 d., o po to – kas šešeri metai. Formą ICH-10 kiekviena valstybė turi užpildyti internetu (<https://ich.unesco.org/>), o Sekretoriatas ją atitinkamai laikotarpiams peržiūri.

VI SKYRIUS. NEMATERIALIAUS KULTŪROS PAVELDO IŠSAUGOJIMAS IR DARNUS VYSTYMASIS NACIONALINIŲ LYGMENIU

170. Siekdamas veiksmingai įgyvendinti Konvenciją, valstybės, Konvencijos šalys, visomis tinkamomis priemonėmis stengiasi pripažinti nematerialaus kultūros paveldo svarbą ir stiprinti jo, kaip darnaus vystymosi veiksnio ir garanto, vaidmenį, taip pat visiškai integruoti nematerialaus kultūros paveldo išsaugojimą į savo vystymosi planus, politikos kryptis ir programas visais lygmenimis. Pripažindamos nematerialaus kultūros paveldo, darnaus vystymosi ir taikos bei saugumo užtikrinimo sąsajas, valstybės, Konvencijos šalys, turi stengtis išlaikyti trijų darnaus vystymosi aspektų (ekonominio, socialinio ir aplinkosaugos) pusiausvyrą ir siekdamos šio tikslo sudaryti sąlygas laikantis dalyvaujamojo požiūrio bendradarbiauti atitinkamiems specialistams, kultūros agentams ir tarpininkams. Valstybės, Konvencijos šalys, nematerialių kultūros paveldą pripažįsta esant dinamiško pobūdžio ir miesto, ir kaimo aplinkoje bei stengiasi išsaugoti tik tokį nematerialių kultūros paveldą, kuris yra suderinamas su esamais tarptautiniais žmogaus teisių dokumentais, taip pat atitinka abipusės bendruomenių, grupių ir asmenų pagarbos ir darnaus vystymosi reikalavimus.
171. Valstybės, Konvencijos šalys, atsižvelgdamos į tai, kiek jų vystymosi planai, strategijos ir programos apima nematerialių kultūros paveldą ar potencialiai gali turėti įtakos jo gyvybingumui, stengiasi:
  - a) užtikrinti kuo platesnį bendruomenių, grupių ir kai kuriais atvejais asmenų, kuriančių, saugančių ir perduodančių tokį paveldą, dalyvavimą ir aktyviai įtraukti juos į atitinkamus planus, politikos kryptis ir programas;

- b) užtikrinti, kad tos bendruomenės, grupės ir kai kuriais atvejais asmenys būtų pirminiai naudotojai iš tokių planų, politikos ir programų gavėjai tiek moraline, tiek materialine prasme;
  - c) užtikrinti, kad šiuose planuose, strategijose ir programose būtų atsižvelgta į etinius aspektus ir tai neturėtų neigiamos įtakos nematerialaus kultūros paveldo gyvybingumui nei dekontekstualizuotų ar keistų šio paveldo pobūdį;
  - d) sudaryti sąlygas bendradarbiauti su darnaus vystymosi specialistais ir kultūros tarpininkais, kad nematerialaus kultūros paveldo išsaugojimas būtų tinkamai integruotas į planus, politiką ir programas ir pačiame kultūros sektoriuje, ir už jo ribų.
172. Valstybės, Konvencijos šalys, stengiasi atkreipti visapusišką dėmesį į visų vystymosi planų ir programų galimą ir realų poveikį nematerialiam kultūros paveldui, visų pirma, poveikio aplinkai, socialinei, ekonominei ir kultūrinei sričiai vertinimo procesų kontekste.
173. Valstybės, Konvencijos šalys, turi siekti pripažinti, skatinti ir stiprinti nematerialaus kultūros paveldo, kaip strateginio darnaus vystymosi išteklių, svarbą. Siekiant šio tikslo, valstybės, Konvencijos šalys, raginamos:
- a) skatinti mokslines studijas bei mokslinių tyrimų metodologijas, įskaitant ir pačių bendruomenių ar grupių atliekamas, kuriomis siekiama suprasti aspektų, susijusių su bendruomenių, grupių ir asmenų teisių apsauga, įvairovę nematerialaus kultūros paveldo išsaugojimo srityje;
  - b) priimti tinkamas teisinės, techninės, administracinės ir finansinės priemonės, visų pirma atsižvelgiant į intelektinės nuosavybės teisę, privatumo teisę ir kitas atitinkamas teisinės apsaugos formas, siekiant užtikrinti, kad bendruomenės, grupės ir asmenys, kuriantys, saugantys ir perduodantys savo nematerialų kultūros paveldą, būtų tinkamai apsaugoti didinant sąmoningumą apie jų paveldą ar skatinant užsiimti komercine veikla.
174. Valstybės, Konvencijos šalys, laikydamosi Konvencijos 11 straipsnio, siekia užtikrinti, kad jų išsaugojimo planai ir programos apimtų visus sektorius ir visuomenės sluoksnius, taip pat autochtonus, migrantus, imigrantus ir pabėgėlius, įvairaus amžiaus ir skirtingų lyčių žmones, neįgaliuosius ir pažeidžiamų grupių narius.
175. Valstybės, Konvencijos šalys, raginamos skatinti mokslines studijas ir mokslinių tyrimų metodologijas, taip pat atliekamas pačių bendruomenių ar grupių ir nevyriausybinį organizacijų, kuriomis siekiama suprasti nematerialaus kultūros paveldo indėlį į tvarų vystymąsi ir jo svarbą sprendžiant vystymosi problemas bei parodyti jo vertę su aiškiais įrodymais, jei įmanoma, pasitelkus atitinkamus duomenis.
176. Valstybės, Konvencijos šalys, siekia užtikrinti, kad nematerialaus kultūros paveldo įrašymas į Konvencijos sąrašus, kaip numatyta Konvencijos 16 ir 17 straipsniuose, ir gerosios išsaugojimo praktikos atranka, kaip numatyta Konvencijos 18 straipsnyje, yra skirti Konvencijos tikslams išsaugojimo ir darnaus vystymosi srityse pasiekti ir tam, kad būtų išvengta piktnaudžiavimo bei žalos bendruomenėms, grupėms ar asmenims ir nematerialiam kultūros paveldui, ypač siekiant trumpalaikės ekonominės naudos.

VI.1 Įtraukus socialinis vystymasis

177. Valstybės, Konvencijos šalys, skatinamos pripažinti, kad įtraukus socialinio vystymosi negalima pasiekti be tvarios maisto saugos, kokybiškos sveikatos priežiūros, kokybiško švietimo visiems, lyčių lygybės ir be galimybių gauti švaraus vandens bei sanitarinių sąlygų ir kad šie tikslai turi būti pagrįsti įtraukiu valdymu ir žmonių laisve pasirinkti savo vertybių sistemą.

VI.1.1 Maisto sauga

178. Valstybės, Konvencijos šalys, stengiasi užtikrinti, kad būtų pripažintos, gerbiamos ir skleidžiamos žemės ūkio, žvejybos, medžioklės, ganymo, maisto rinkimo, jo paruošimo ir konservavimo žinios bei patirtis, taip pat su tuo susiję ritualai ir tikėjimai, kurie prisideda prie maisto saugos bei tinkamos mitybos ir yra pripažinti bendruomenių, grupių, ir kai kuriais atvejais asmenų kaip jų nematerialaus kultūros paveldo dalis. Siekiant šio tikslo, valstybės, Konvencijos šalys, raginamos:

- a) skatinti mokslines studijas bei mokslinių tyrimų metodologijas, įskaitant ir pačių bendruomenių ar grupių atliekamas, kuriomis siekiama suprasti tų žinių ir patirties įvairovę, parodyti jų veiksmingumą, nustatyti bei skatinti jų indėlį palaikant agrobiologinę įvairovę, užtikrinti maisto saugą ir stiprinti atsparumą klimato kaitai;
- b) priimti tinkamas teises, technines, administracines ir finansines priemones, įskaitant kodeksus ir kitas etikos priemones, kurios skatintų ir (arba) reglamentuotų žemės ūkio, žvejybos, medžioklės, ganymo, maisto rinkimo, jo paruošimo ir konservavimo žinias ir veiklas, kurias bendruomenės, grupės ir kai kuriais atvejais asmenys pripažįsta esant savo nematerialaus kultūros paveldo dalimi, taip pat lygiateisių dalijimąsi jų teikiama nauda, ir užtikrintų tokių žinių ir veiklų perdavimą;
- c) priimti tinkamas teises, technines, administracines ir finansines priemones, kad būtų pripažįstama ir gerbiama paprotinė bendruomenių ir grupių teisė į jų žemes, jūros ir miško ekosistemas, su kuriomis susijusios jų ūkininkavimo, žvejybos, ganymo ir maisto rinkimo žinios ir veiklos, bendruomenių, grupių ir kai kuriais atvejais asmenų pripažįstamos kaip jų nematerialaus kultūros paveldo dalis.

VI.1.2 Sveikatos priežiūra

179. Valstybės, Konvencijos šalys, stengiasi užtikrinti, kad būtų pripažintos, gerbiamos ir skleidžiamos sveikatos priežiūros veiklos, bendruomenių, grupių ir kai kuriais atvejais asmenų pripažintos kaip jų nematerialaus kultūros paveldo dalis, kartu su žiniomis, genetiniais ištekliais, veiklomis, raiškomis, ritualais ir tikėjimais prisidedančios prie jų gerovės, ir panaudoti šį potencialą siekiant kokybiškos sveikatos priežiūros visiems. Siekiant šio tikslo, valstybės, Konvencijos šalys, raginamos:

- a) skatinti mokslines studijas bei mokslinių tyrimų metodologijas, įskaitant ir pačių bendruomenių ar grupių atliekamas veiklas, kuriomis siekiama suvokti sveikatos priežiūros veiklų, kurias bendruomenės, grupės ir kai kuriais atvejais asmenys pripažįsta kaip savo nematerialaus kultūros paveldo dalį, įvairovę, parodant jų funkcijas ir veiksmingumą bei įvardijant jų indėlį sveikatos priežiūros poreikių aspektu;

- b) priimti tinkamas teisinės, techninės, administracinės ir finansinės priemonės, konsultuojantis su žinių saugotojais, gydytojais ir praktikais, kad būtų skatinamas prieinamumas prie gydymo žinių ir žaliavų, taip pat sudaromos galimybės dalyvauti gydymo veiklose ir perduoti tokias žinias bei patirtį, kurias bendruomenės, grupės ir tam tikrais atvejais asmenys pripažįsta esant savo nematerialaus kultūros paveldo dalimi, gerbiant paprotinės teisės normas, reguliuojančias prieinamumą prie tam tikrų specifinių jų aspektų;
- c) stiprinti įvairių sveikatos priežiūros veiklų ir sistemų bendradarbiavimą ir papildomumą.

VI.1.3 Kokybiškas švietimas

180. Atitinkamose savo švietimo sistemose ir politikoje valstybės, Konvencijos šalys, visomis tinkamomis priemonėmis stengiasi užtikrinti nematerialaus kultūros paveldo pripažinimą, pagarbą ir stiprinimą visuomenėje, pabrėžiant jo ypatingą vaidmenį perduodant vertybes ir gyvenimo įgūdžius bei prisidedant prie darnaus vystymosi, visų pirma pasitelkus specialias švietimo ir mokymo programas bendruomenėse ir suinteresuotose grupėse bei neformalias žinių perdavimo priemones. Siekiant šio tikslo, valstybės, Konvencijos šalys, raginamos:

- a) priimti tinkamas teisinės, techninės, administracinės ir finansinės priemonės, kurios:
  - i) užtikrintų, kad švietimo sistemos skatintų pagarbą sau patiems, pačiai bendruomenei ar grupei, abipusę pagarbą kitiems ir jokia būdu neatitolintų žmonių nuo jų nematerialaus kultūros paveldo, neapibūdintų bendruomenių ar grupių kaip nedalyvaujančių šiuolaikiniame gyvenime ir jokiais kitais būdais nekenktų jų įvaizdžiui;
  - ii) užtikrintų, kad nematerialus kultūros paveldas būtų kuo labiau integruotas į visų susijusių dalykų mokymo programų turinį, tokį indėlį suvokiant ir kaip savo teisę, ir kaip priemonę paaiškinti ar parodyti kitus dalykus mokymo programos, tarpdalykiniu ir užklasiniu lygmenimis;
  - iii) pripažintų, jog kartu su naujais išsaugojimo metodais taip pat yra svarbūs nematerialaus kultūros paveldo perdavimo būdai ir metodai, kuriuos pačios bendruomenės, grupės ir kai kuriais atvejais asmenys pripažįsta esant savo nematerialaus kultūros paveldo dalimi, ir siektų išnaudoti jų galimybes pasitelkus formaliojo ir neformaliojo švietimo sistemas;
- b) stiprinti įvairių švietimo veiklų ir sistemų bendradarbiavimą ir papildomumą;
- c) skatinti mokslines studijas bei mokslinių tyrimų metodologijas, įskaitant ir pačių bendruomenių ar grupių atliekamas, kuriomis siekiama suprasti pedagoginių metodų, kuriuos pačios bendruomenės, grupės ir kai kuriais atvejais asmenys pripažįsta esant savo nematerialaus kultūros paveldo dalimi, įvairovę ir įvertinti jų veiksmingumą bei tinkamumą įtraukti į kitus švietimo kontekstus;
- d) skatinti švietimą apie biologinę įvairovę, gamtos ir atminties vietas, kurios yra būtinos norint išreikšti nematerialų kultūros paveldą.

VI.1.4 Lyčių lygybė

181. Valstybės, Konvencijos šalys, stengiasi nematerialiu kultūros paveldu ir jo išsaugojimu labiau prisidėti prie lyčių lygybės skatinimo ir diskriminacijos panaikinimo pripažįstant, kad bendruomenės ir grupės perduoda savo vertybes, normas ir lūkesčius, susijusius su lytimi, per nematerialų kultūros paveldą ir todėl tai yra ypatingas kontekstas, kuriame formuojasi grupės ir bendruomenės narių lytinis tapatumas. Siekiant šio tikslo, valstybės, Konvencijos šalys, raginamos:

- a) pasinaudoti nematerialaus kultūros paveldo ir jo išsaugojimo galimybėmis kurti bendras erdves dialogui, kaip geriausiai pasiekti lyčių lygybės atsižvelgiant į įvairius visų suinteresuotųjų šalių aspektus;
- b) išskirti nematerialaus kultūros paveldo ir jo išsaugojimo svarbą ugdant abipusę bendruomenių ir grupių, kurių narių požiūris į lytį yra skirtingas, pagarbą;
- c) padėti bendruomenėms ir grupėms tyrinėti jų nematerialaus kultūros paveldo raiškas atsižvelgiant į jo poveikį ir galimą indėlį stiprinant lyčių lygybę ir atsižvelgti į tokių tyrimų rezultatus priimant sprendimus, susijusius su šių raiškų apsauga, veiklomis, perdavimu ir skatinimu tarptautiniu lygmeniu;
- d) skatinti mokslines studijas bei mokslinių tyrimų metodologijas, įskaitant pačių bendruomenių ar grupių atliekamas, kuriomis siekiama suvokti lyčių vaidmenų įvairovę tam tikroje nematerialaus paveldo raiškoje;
- e) užtikrinti lyčių lygybę planuojant, valdant ir įgyvendinant apsaugą užtikrinančias priemones visais lygiais ir visose situacijose, siekiant sudaryti sąlygas visapusiškai tuo pasinaudoti visiems visuomenės nariams.

VI.1.5 Galimybė gauti švaraus bei saugaus vandens ir tvarus vandens naudojimas

182. Valstybės, Konvencijos šalys, stengiasi užtikrinti vandens išteklių valdymo sistemų, kurias bendruomenės, grupės ir kai kuriais atvejais asmenys pripažįsta esant savo nematerialaus kultūros paveldo dalimi, gyvybingumą ir sudaryti tinkamas sąlygas gauti saugaus geriamojo vandens ir tvariai naudoti vandenį visų pirma žemės ūkio ir kitai pragyvenimo veiklai. Siekiant šio tikslo, valstybės, Konvencijos šalys, raginamos:

- a) skatinti mokslines studijas bei mokslinių tyrimų metodologijas, įskaitant ir pačių bendruomenių ar grupių atliekamas, kuriomis siekiama suvokti vandens valdymo sistemų, kurias bendruomenės, grupės ir kai kuriais atvejais asmenys pripažįsta esant savo nematerialaus kultūros paveldo dalimi, įvairovę ir nustatyti jų indėlį tenkinant su aplinka ir vandeniu susijusius plėtros poreikius, taip pat stiprinant jų atsparumą klimato kaitai;
- b) priimti tinkamas teisinės, techninės, administracinės ir finansinės priemonės, kurios padėtų nustatyti, stiprinti ir skatinti tokias sistemas, siekiant patenkinti vandens poreikius ir susidoroti su klimato kaitos iššūkiais vietos, nacionaliniu ir tarptautiniu lygmenimis.

VI.2 Įtraukus ekonomikos vystymasis

183. Valstybės, Konvencijos šalys, skatinamos pripažinti, kad nematerialaus kultūros paveldo išsaugojimas prisideda prie įtraukus ekonomikos vystymosi ir kad darnus vystymasis priklauso nuo stabilaus, teisingo ir įtraukus ekonomikos augimo, pagrįsto tvarios gamybos ir vartojimo pavyzdžiais, kad tam reikia mažinti skurdą ir nelygybę,

produktyvaus ir deramo darbo ir kad būtina užtikrinti galimybes visiems gauti prieinamą, patikimą, tvarią ir atsinaujinančią energiją, taip pat vis efektyviau gerinti išteklių vartojimą ir produkciją.

184. Valstybės, Konvencijos šalys, stengiasi visapusiškai išnaudoti nematerialų kultūros paveldą kaip galingą įtraukaus ir teisingo ekonominio vystymosi jėgą, kuri apima gamybinės veiklos, turinčios ir piniginę, ir nepiniginę vertę, įvairovę ir ypač prisideda stiprinant vietos ekonomiką. Siekiant šio tikslo valstybės, Konvencijos šalys, raginamos gerbti tokio paveldo pobūdį ir konkrečias bendruomenių, grupių ar asmenų sąlygas, ypač jų pasirinkimą kolektyviai arba individualiai valdyti savo paveldą, kartu sudarant jiems būtinas sąlygas užsiimti kūrybine raiška bei skatinti sąžiningą prekybą ir etiškus ekonominius santykius.

VI.2.1 Pajamos ir tvarūs pragyvenimo šaltiniai

185. Valstybės, Konvencijos šalys, siekia pripažinti, skatinti ir stiprinti nematerialaus kultūros paveldo indėlį į bendruomenių, grupių ir asmenų pajamas ir tvarius pragyvenimo šaltinius. Siekiant šio tikslo, valstybės, Konvencijos šalys, raginamos:
- a) skatinti mokslines studijas bei mokslinių tyrimų metodologijas, įskaitant ir pačių bendruomenių ar grupių atliekamas, kuriomis siekiama nustatyti ir įvertinti galimybes, kurias nematerialus kultūros paveldas teikia bendruomenėms, grupėms ir asmenims gaunant pajamas ir išlaikant tvarius pragyvenimo šaltinius, ypač kreipiant dėmesį į jo vaidmenį papildant kitų formų pajamomis;
  - b) priimti tinkamas teisinės, techninės, administracinės ir finansinės priemonės, kurios:
    - i) sudarytų galimybes bendruomenėms, grupėms ir asmenims gauti pajamas ir išlaikyti pragyvenimo šaltinius užsiimant tvaria nematerialaus kultūros paveldo veikla, perduodant ir išsaugant jį;
    - ii) užtikrintų, kad bendruomenės, grupės ir asmenys būtų pirminiai pajamų, gautų iš jų nematerialaus kultūros paveldo, gavėjai ir kad iš jų nebūtų atimtos nuosavybės teisės, ypač siekiant gauti pajamų kitiems.

VI.2.2 Našus užimtumas ir deramas darbas

186. Valstybės, Konvencijos šalys, siekia pripažinti, skatinti ir stiprinti nematerialaus kultūros paveldo indėlį į našų užimtumą ir deramą bendruomenių, grupių ir asmenų darbą. Siekiant šio tikslo, valstybės, Konvencijos šalys, raginamos:
- a) skatinti mokslines studijas bei mokslinių tyrimų metodologijas, įskaitant ir pačių bendruomenių ar grupių atliekamas, kuriomis siekiama nustatyti ir įvertinti galimybes, kurias nematerialus kultūros paveldas gali suteikti našiam užimtumui ir deramam su tuo susijusių bendruomenių, grupių ir asmenų darbui, ypač atkreipiant dėmesį į šeimų ir namų ūkių prisitaikymo sąlygas ir kitas užimtumo formas;
  - b) priimti tinkamas teisinės, techninės, administracinės ir finansinės priemonės, įskaitant mokesčių lengvatas, kurios:
    - i) skatintų bendruomenių, grupių ir asmenų našų užimtumą ir deramą darbą puoselėjant ir perduodant savo nematerialų kultūros paveldą, suteikiant jiems didesnes socialines garantijas ir naudą;

- ii) užtikrinti, kad bendruomenėms, grupėms ir asmenims pirmiesiems būtų suteiktos darbo galimybės, susijusios su jų nematerialiu kultūros paveldu, ir kad iš jų nebūtų atimtos nuosavybės teisės, visų pirma siekiant sukurti darbo vietas kitiems.

VI.2.3 Turizmo poveikis nematerialaus kultūros paveldo išsaugojimui ir atvirkščiai

187. Valstybės, Konvencijos šalys, siekia užtikrinti, kad bet kokios veiklos, susijusios su turizmu, kurių imasi pačios valstybės ar valstybinės ar privačios įstaigos, rodytų pagarbą nematerialaus kultūros paveldo, esančio jų teritorijoje, išsaugojimui ir su juo susijusių bendruomenių, grupių ir asmenų teisėms, siekiamas bei norams. Siekiant šio tikslo, valstybės, Konvencijos šalys, raginamos:

- a) įvertinti bendrąją prasmę ir konkrečiais aspektais nematerialaus kultūros paveldo galimybes tvaraus turizmo srityje ir turizmo poveikį nematerialiam kultūros paveldui bei su tuo susijusių bendruomenių, grupių ir asmenų darniam vystymuisi, ypatingą dėmesį skiriant tam, kad prieš pradėdant vykdyti veiklą būtų numatytas galimas jos poveikis;
- b) priimti tinkamas teisinės, techninės, administracinės ir finansinės priemonės, kurios:
  - i) užtikrintų, kad suinteresuotos bendruomenės, grupės ir asmenys būtų pirminiai naudos gavėjai iš bet kokio turizmo, susijusio su jų nematerialiu kultūros paveldu, ir skatintų juos imtis pagrindinio vaidmens turizmo valdymo srityje;
  - ii) užtikrintų, kad paveldo gyvybingumas, socialinės funkcijos ir kultūrinė reikšmė jokia būdu nemažėtų ir turizmas jam nekeltų grėsmės;
  - iii) reguliuotų tiek turizmo pramonės dalyvių, tiek ir pačių turistų veiklą ir elgesį.

VI.3 Aplinkos tvarumas

188. Valstybės, Konvencijos šalys, raginamos pripažinti nematerialaus kultūros paveldo, kurį stengiamasi išsaugoti, indėlį į aplinkos tvarumą ir tai, kad aplinkos tvarumas reikalauja užtikrinti tvariai valdomus gamtos išteklius bei apsaugą ir tvarų naudojimąsi biologine įvairove, kuri, savo ruožtu, priklauso nuo geresnio mokslinio supratimo ir žinių mainų apie klimato kaitą, gamtinius pavojus, aplinkos ir gamtinių išteklių ribotumą, taip pat tai, kad labai svarbu stiprinti pažeidžiamų gyventojų atsparumą vykstant klimato kaitai ir stichinėms nelaimėms.

VI.3.1 Su gamta ir visata susijusios žinios ir veiklos

189. Valstybės, Konvencijos šalys, stengiasi užtikrinti, kad būtų pripažintos, gerbiamos, skleidžiamos ir stiprinamos su gamta ir visata susijusios žinios ir veiklos, bendruomenių, grupių ir kai kuriais atvejais asmenų pripažintos esant jų nematerialaus kultūros paveldo dalimi, ir kad tai prisideda prie aplinkos tvarumo pripažįstant jų raidą bei išnaudojant jų biologinės įvairovės apsaugos ir tvaraus gamtos išteklių valdymo galimybes. Siekiant šio tikslo, valstybės, Konvencijos šalys, raginamos:

- a) pripažinti bendruomenes, grupes ir asmenis žinių apie gamtą ir visatą saugotojais bei pagrindiniais veikėjais išsaugant tvarią aplinką;

- b) skatinti mokslines studijas bei mokslinių tyrimų metodologijas, įskaitant ir pačių bendruomenių ir grupių atliekamas, kuriomis siekiama suprasti biologinės įvairovės išsaugojimo, gamtos išteklių valdymo ir tvaraus išteklių naudojimo sistemas, kurias bendruomenės, grupės ir kai kuriais atvejais asmenys pripažįsta esant savo nematerialaus kultūros paveldo dalimi, ir parodyti jų veiksmingumą, skatinant tarptautinį bendradarbiavimą gerajai praktikai įvardyti ir ja dalytis;
- c) priimti tinkamas teisinės, techninės, administracinės ir finansinės priemonės, kuriomis būtų:
  - i) skatinamas tradicinių žinių apie gamtą ir visatą prieinamumas bei jų perdavimas gerbiant papročius, reguliuojančius prieinamumą prie tam tikrų specifinių jų aspektų;
  - ii) tausoti ir saugoti tas gamtines erdves, kurios yra būtinos nematerialaus kultūros paveldo raiškai.

VI.3.2 Poveikis aplinkai išsaugant nematerialų kultūros paveldą

190. Valstybės, Konvencijos šalys, siekia pripažinti galimą ir realų nematerialaus kultūros paveldo veiklų ir išsaugojimo poveikį aplinkai, ypatingą dėmesį skiriant galimoms pasekmėms dėl jų intensyvinimo. Siekiant šio tikslo, valstybės, Konvencijos šalys, raginamos:

- a) skatinti mokslines studijas bei mokslinių tyrimų metodologijas, įskaitant ir pačių bendruomenių ir grupių atliekamas, kuriomis siekiama suprasti tokį poveikį;
- b) priimti tinkamas teisinės, techninės, administracinės ir finansinės priemonės, kurios skatintų aplinką tausojančią veiklą ir sušvelnintų galimą žalingą poveikį.

VI.3.3 Bendruomenių atsparumas stichinėms nelaimėms ir klimato kaitai

191. Valstybės, Konvencijos šalys, stengiasi užtikrinti, kad būtų pripažintos, gerbiamos ir stiprinamos su Žemės mokslais, ypač klimatu, susijusios žinios ir veiklos ir kad būtų panaudotos jų galimybes mažinant riziką, atsigauçant po stichinių nelaimių, ypač stiprinant socialinę sanglaudą ir švelninant klimato kaitos poveikį. Siekiant šio tikslo, valstybės, Konvencijos šalys, raginamos:

- a) pripažinti bendruomenes, grupes ir asmenis tradicinių žinių apie Žemės mokslus, ypač klimatą, saugotojais;
- b) skatinti mokslines studijas bei mokslinių tyrimų metodologijas, įskaitant ir pačių bendruomenių ir grupių atliekamas, kuriomis siekiama suprasti ir parodyti žinių apie nelaimių rizikos mažinimą, atkūrimą po stichinių nelaimių, prisitaikymą prie klimato kaitos ir klimato kaitos švelninimą, kurias bendruomenės, grupės ir kai kuriais atvejais asmenys pripažįsta esant savo nematerialaus kultūros paveldo dalimi, veiksmingumą, kartu didinant bendruomenių, grupių ir asmenų gebėjimus spręsti problemas, susijusias su klimato kaita, kurių turimos žinios nepadedą spręsti;
- c) priimti tinkamas teisinės, techninės, administracinės ir finansinės priemonės, kurios:
  - i) skatintų su Žeme ir klimatu susijusių žinių, kurias bendruomenės, grupės ir kai kuriais atvejais asmenys pripažįsta esant savo nematerialaus kultūros

paveldo dalimi, prieinamumą ir jų perdavimą gerbiant papročius, reguliuojančius prieinamumą prie tam tikrų specifinių jų aspektų;

- ii) visapusiškai įtraukti bendruomenes, grupes ir asmenis, kurie yra tokių žinių saugotojai, į nelaimių rizikos mažinimo, atkūrimo po stichinių nelaimių ir prisitaikymo prie klimato kaitos bei jo padarinių švelninimo sistemas ir programas.

VI.4 Nematerialus kultūros paveldas ir taika

- 192. Valstybės, Konvencijos šalys, skatinamos pripažinti nematerialaus kultūros paveldo indėlį stiprinant taikias, teisingas ir įtraukias visuomenes, besivadovaujančias pagarba žmogaus teisėms (įskaitant teisę į vystymąsi) ir gyvenančias be baimės ir prievartos. Darnus vystymasis negali būti įgyvendintas be taikos ir saugumo, o taikai ir saugumui grės pavojus be darnaus vystymosi.
- 193. Valstybės, Konvencijos šalys, siekia pripažinti, skatinti ir stiprinti tas nematerialaus kultūros paveldo veiklas, raišką ir jos formas, kurios savo esme yra taikos kūrimo bei jos stiprinimo pagrindas, suvienyti bendruomenes, grupes ir asmenis ir kartu tarp jų užtikrinti mainus, dialogą ir supratimą. Valstybės, Konvencijos šalys, toliau stengiasi, kad būtų užtikrintas visapusiškas su išsaugojimu susijusios veiklos indėlis kuriant taiką.

VI.4.1 Socialinė sanglauda ir teisingumas

- 194. Valstybės, Konvencijos šalys, siekia pripažinti ir skatinti nematerialaus kultūros paveldo išsaugojimo indėlį į socialinę sanglaudą, įveikiant bet kokios formos diskriminaciją ir įtraukiu būdu stiprinant socialinę bendruomenių ir grupių struktūrą. Siekiant šio tikslo, valstybės, Konvencijos šalys, raginamos ypatingą dėmesį skirti toms veikloms, raiškoms ir žinioms, kurios padeda bendruomenėms, grupėms ir asmenims įveikti bei spręsti lyčių, odos spalvos, tautybės, kilmės, klasės ir vietovės skirtumus ir kurios plačiai apima visus sektorius bei visuomenės sluoksnius, įskaitant autochtonus, migrantus, imigrantus ir pabėgėlius, įvairaus amžiaus ir skirtingų lyčių žmones, neįgaliosius ir marginalizuotų grupių narius.

VI.4.2 Konfliktų prevencija ir jų sprendimas

- 195. Valstybės, Konvencijos šalys, siekia pripažinti, skatinti ir stiprinti indėlį, kuriuo nematerialus kultūros paveldas gali prisidėti užkertant kelią konfliktams ir taikiai juos sprendžiant. Siekiant šio tikslo, valstybės, Konvencijos šalys, raginamos:
  - a) skatinti mokslines studijas bei mokslinių tyrimų metodologijas, įskaitant ir pačių bendruomenių ir grupių atliekamas, kuriomis siekiama parodyti, kaip nematerialaus kultūros paveldo veiklos, raiška ir jos formos gali prisidėti užkertant kelią konfliktams ar taikiai juos sprendžiant;
  - b) priimti tinkamas teisinės, techninės, administracinės ir finansinės priemonės, kurios:
    - i) palaikytų tokias veiklas, raišką ir jos formas;
    - ii) integruotų jas į valstybines programas ir politiką;
    - iii) sumažintų jų pažeidžiamumą konfliktų metu ir jiems pasibaigus;

- iv) pagal galimybes vertintų jas kaip papildančias kitus konfliktų prevencijos ir taikaus jų sprendimo teisinius ir administracinius mechanizmus.

VI.4.3 Taikos ir saugumo atkūrimas

196. Valstybės, Konvencijos šalys, stengiasi visapusiškai pasinaudoti galimu nematerialaus kultūros paveldo vaidmeniu atkuriant taiką, saugą ir saugumą siekiant šalių susitaikymo, atgaivinant bendruomenių, grupių ir asmenų gyvenimą. Siekiant šio tikslo, valstybės, Konvencijos šalys, raginamos:

- a) skatinti mokslines studijas bei mokslinių tyrimų metodologijas, įskaitant ir pačių bendruomenių ir grupių atliekamas, kuriomis siekiama suprasti, kaip nematerialus kultūros paveldas gali prisidėti atkuriant taiką, saugą ir saugumą, sutaikant šalis, atgaivinant bendruomenių, grupių ir asmenų gyvenimą;
- b) priimti teises, technines, administracines ir finansines priemones, kuriomis nematerialus kultūros paveldas būtų integruotas į valstybines programas ir politiką siekiant atkurti taiką, saugą ir saugumą, sutaikyti šalis ir atgaivinti bendruomenių, grupių ir asmenų gyvenimą.

VI.4.4 Ilgalaikės taikos siekis

197. Valstybės, Konvencijos šalys, siekia pripažinti, skatinti ir stiprinti indėlį, kurį bendruomenių, grupių ir asmenų nematerialaus kultūros paveldo išsaugojimas įneša kuriant ilgalaikę taiką. Siekiant šio tikslo, valstybės, Konvencijos šalys, raginamos:

- a) užtikrinti pagarbą autochtonų, migrantų, imigrantų ir pabėgėlių, įvairaus amžiaus ir skirtingų lyčių žmonių, neįgaliųjų ir pažeidžiamų grupių narių nematerialiam kultūros paveldui;
- b) visapusiškai pasinaudoti nematerialaus kultūros paveldo indėliu į demokratinį valdymą ir žmogaus teises, užtikrinant kuo platesnį bendruomenių, grupių ir asmenų dalyvavimą;
- c) skatinti taikos stiprinimo galimybes, dedant pastangas į nematerialaus kultūros paveldo išsaugojimą, kuris įtraukia kultūrų dialogą ir pagarbą kultūrų įvairovei.

1 priedas

Laiško, pranešančio apie neribotus indėlius į Specialiąją nematerialaus kultūros paveldo išsaugojimo fondo sąskaitą, forma

Model Letter for unrestricted contributions to the Special Account of the Fund for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage

[Date], 20XX

To:

.....

Assistant Director-General
Sector for Culture
United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
7, place de Fontenoy
75352 Paris 07 SP
France

From:

Name
Title
Agency or institution
Address

Dear .....,

Ref.: Contribution in favour of the Special Account of the Fund for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage

The [name of the donor] is pleased to provide a contribution of USD/EUR [amount] (hereafter referred as the 'Funding Contribution') to support UNESCO's activities related to the Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage (hereafter referred as 'the Programme').

The [name of the donor] understands that the Funding Contribution will be credited to the Fund for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage (hereafter referred as 'the Fund') managed by UNESCO to support the above-mentioned Programme. The Financial Regulations of the Fund constitute the annex 1 to the present agreement.

The [name of the donor] agrees to pay UNESCO the Funding Contribution on condition that UNESCO:

1. Uses the Funding Contribution for the purposes of the Programme;

2. Provides the [name of the donor], upon request, with written confirmation of receipt of the Funding Contribution and statement specifying that the Funding Contribution will be used for the purposes of the Programme;
3. Provides a consolidated financial report of the Fund, as well as a consolidated narrative report on the progress of the activities implemented through the Fund, in accordance with UNESCO procedures for multi-donor contributions under a special account. Reports shall be sent to all donors in the same format than the ones presented to the Governing Bodies of the Convention;
4. Provides a final narrative report and a final consolidated financial report to the [name of the donor] upon termination of the Programme and related closure of the Fund;

The [name of the donor] understands that in accordance with UNESCO procedures for multi-donor contributions under a special account, any unspent balance, which may remain after the closure of Fund, shall be returned to the donors contributing to the account for the last four years, on a pro rata basis not exceeding the total amount received from each donor,

The [name of the donor] shall deposit the amount of USD/EUR [amount] in UNESCO's account.

*[As per AM Item 3.7, paragraph 5.2 (a), all contributions to UNESCO should be made **by a bank transfer** onto the USD account of the Headquarters except for EUR contributions that should be made onto the EUR account of the Headquarters. Any other exception to the above mentioned is subject to **a prior written authorization** from BFM/TRS]*

[delete the bank account as appropriate]

Payments in USD are to be made only by bank transfer to the following bank account:

Account holder: UNESCO
Bank: JPMorgan Chase Bank
Address: 270 Park Avenue
New York, NY, 10117, USA
Account n°: 949-1-191558
SWIFT: CHASUS33 – ABA N° 0210-0002-1

Payments in EUR are to be made only by bank transfer to the following bank account:

Account holder: UNESCO
Bank: Société Générale, Paris, France
Account n° (IBAN): FR76 3000 3033 0100 0372 9190 997
SWIFT: SOGEFRPP

Reference to be quoted in any payment instruction: **Voluntary supplementary contribution to the Intangible Cultural Heritage Fund**

The Funding Contribution shall be subject to the internal and external auditing procedures as provided for in the financial regulations, rules and directives of UNESCO.

Please sign this letter as confirmation of the agreement set out by [name of the donor] and UNESCO.

The [name of the donor] welcomes the opportunity to cooperate with UNESCO's Culture Sector within the activities of its outreach programme in particular in support to the Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage.

Yours sincerely

_____
.....Name.....
.....Title.....
.....X.....

Agreed to by:
United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

By: _____
Name: _____
Title: _____
Date: _____